UN BOEM ROMÂN

DE

PANTAZI GHICA

ROMANŢ.

PARTEA I.

COPILARIA ŞI ADOLESCINŢA.

BUCURESCĬ.

Tipografia jurnaluluĭ Naţionaluluĭ, otelŭ Bosesl.

1860.

BIBLIOTECA
ACADEMIEI ROMÂNE
DARŬ DELA
General E. PENCOVICĬ
1885

PRECUVÎNTARE.

BOEMÍA

> Ce qui caractérise la véritable dignité morale de l'homme c'est le dévouement. Ce qu'on fait pour soi même peut avoir une sorte de grandeur qui commande la surprise, mais l'admiration n'est due qu'au sacrifice de la personalité, sous quelque forme qu'elle se présente. — L'élevation de l'âme tend sans cesse a vous affranchir de ce qui est purement individuel, afin de nous unir aux grandes vues du Créateur de l'Univers. Aimer et penser ne nous soulagent et ne nous exaltent qu'en nous arrachant aux impressions égoïstes. Le devouement et l'enthousiasme font entrer une air plus pûr dans notre sein.
>
> *(M-me de Staël).*

Boemiĭ nȣ sȣnt ачеĭ vagabonzĭ desfrъnaцĭ пе kariĭ ĭĭ deskrie ȣniĭ aȣtorĭ; nȣ se rekrȣtъ, dȣпъ kȣm kredȣ ignoranцiĭ desпre viaцa de Boemia, d'între шarlatanĭ шi viцioшĭ, niчĭ d'între negȣstorĭ groшĭ la пȣngъ, groшĭ la чeafъ шi groшĭ la minte, niчĭ d'între lъmпiцĭ a kъror inteligenцъ este bornatъ шi al kъror vis de ambiцiȣne se mъrgineшte sъ kъшtige ȣn пost; nȣ; ea nȣ e ачеа viaцъ arъtatъ de ȣniĭ kȣ kolorĭ aшa de sombri; kare tъraшte kȣ ea sdrenцele, viцiȣl шi konrȣпцiȣnea, se sfъrшeшte în ȣn sпital шi se arȣnkъ în ȣn mormъnt nekȣnoskȣt шi ȣĭtat de toцĭ, neȣdat de niчĭ o lakrimъ.

Boemia este sъrъчia rъzъndъ iar nȣ mizeria плъngъndъ; Boemia este tinereцea voioasъ, viitorȣl sтrъlȣчind, stȣdiȣl ardent, ilȣziȣnele aȣrite, amorȣl пȣr, ambiцiȣnea nobilъ, kȣgetъrile înalte. Boemia este dimineaцa пrimăvereĭ kȣ soarele lȣĭ radios kare'nkъlzeшte sȣfletȣl шi înbъrbъteazъ inima; Boemia este kъntekȣl, kȣragiȣl шi devȣementȣl, sȣnt florile sȣave kȣ dȣlчe пrofȣm sъdite пe kalea tinereцeĭ. Este adese orĭ чelebritatea.

Boemiĭ aȣ esistat în тoцĭ timпiĭ, în toate eпoчele, în toate цъrile; eĭ se rekrȣtъ d'între inteligingeцele чele maĭ vaste шi maĭ пrodȣktive, d'între oamenĭ пentrȣ kariĭ arta e ȣn kȣlt шi literele o vokaцiȣne, d'între geniȣrĭ, d'între jȣnĭ bravĭ, sinчerĭ, oneшtĭ, voioшĭ, kariĭ aȣ viitorȣlȣ în imaginaцiȣnea lor шi jȣneцea drept bogъцie.

În toate eпoчele ziчem aȣ fost boemĭ.

În sekolȣl чel mare al renaшtereĭ, Boemiĭ aȣ fost чelebri шi aȣ trekȣt пe arinele generaцiȣnelor la пosteritate; *Mikel Angel* lȣkra la *Sikstina*; пe kînd jȣnele *Rafael* ȣrka trепtele *Vatikanȣlȣĭ*; *Benvenȣto* medita пe *Пersеȣ*; пe kînd чetatea *Mediчiцilor* rivaliza în kaпȣrĭ d'oпere kȣ *Leon X*-lea шi *Iȣliȣ II*-lea; *Tizianȣl* шi *Veroneze* ilȣstraȣ чetatea *Doriilor* шi *Stȣl Markȣ* rivaliza kȣ *Stȣl Пetrȣ*.

Пȣterile чelle maĭ istoriчe, чele maĭ kolosale, aȣ reкȣnoskȣtȣ mъrirea Boemilor; *Karol Kȣint* se anleakъ ka sъ aridiчe пensȣla *Tizianȣlȣĭ*. шi *Franчisk I-iȣ* faчe antikamerъ la imпrimeria ȣnde Dole se okȣпa kȣ korektȣrele lȣĭ *Пantagrȣel*; *Klement Marot* devenind familiarȣl Lȣvrȣlȣĭ, devine favoritȣl aчeleĭ *Diane de Пoatier* al kъreĭ sȣrisȣ aȣ ilȣminat treĭ regпȣrĭ, aпoĭ mȣza infidelъ a пoetȣlȣĭ Boem treчe

în favoarea *Margaretеĭ de Valosa,* favoare пrimejdioassъ kare era sъ'l koste viaца; tot în епoka aчеea ȣn alt Boem a kъrȣĭ kопilъrie a fost mъngъiatъ la Sorenta de o mȣzъ епikъ, devine favoritȣl *Dȣчelȣĭ de Ferara* kȣm devenise *Marot* al lȣĭ Franчisk I; dar maĭ пȣцin feriчit de kît favoritȣl Dianeĭ шi al Magareteĭ; *Tasso* Boemȣl de la Sorenta, gъseшte nebȣnia шi пerderea geniȣlȣĭ sъȣ în amorȣl lȣĭ пentrȣ o fiikъ a familieĭ de *Est.*

În sekolȣl 17-lea Boemiĭ formъ o mare пarte din чelebritъцile чe aȣ ilȣstrat Liteiele; sȣb regnȣl lȣĭ Lȣis XIII шi Lȣis XIV eĭ avea membri п'între sпiritele înalte чe пoпȣlaȣ otelȣl *Rambȣillet* шi kolaboraȣ la ghirlanda *Jȣlieĭ*; ȣmпleaȣ de madrigale bȣdoarȣl lȣĭ *Marion Delormi*, шi fъчeaȣ kȣrte lȣĭ *Ninon de l'Enclos*, se bъteaȣ în dȣel kȣ чeĭ maĭ marĭ gentilomĭ aĭ Franчieĭ, шi ajȣnшĭ la rъsпlъtirĭ înalte, se aшezaȣ пe ȣn skaȣn eпiskoпal, saȣ пe ȣn fotoliȣ alȣ akademieĭ.

În al 18-lea sekolȣ se iveskȣ aчeĭ doĭ geniȣri mъreцĭ пe kariĭ îĭ oпȣnȣ ȣnȣl altȣĭ чele doȣe marĭ naцiȣnĭ, Franчia шi Anglia, în lȣпtele lor de rivalitъцĭ literare; *Molière* шi *Schakspeare.*

Al 19-lea sekol înчeпe kȣ aчea пleiadъ strъlȣчitъ de Boemĭ kariĭ ilȣstreazъ цara lor шi o fakȣ sъ resȣne de akчente rъпitoare, de пrodȣkцiȣnĭ frȣmoase.

Beranjer пoetȣl пoпȣlar kȣ kъnteчele lȣĭ kare aȣ entȣsiasmat Franчia, fъkȣse пarte din ele în braцele Lizeteĭ, пarte din ele între zidȣrile înkisoreĭ шi kare ressȣnъ în armoniĭ de libertate, de пatriotism шi de iȣbire; Alessandrȣ Diȣmas zeȣl romanцȣlȣĭ istorikȣ, Herkȣlȣl skoaleĭ romantiчe a kъrȣĭ foile-

toane aŭ trekŭt din otelŭl bogatŭlŭĭ milionar пînъ în mansarda sъrачеĭ lŭkrъtoare, kare чitea пе Regina-Margot saŭ Mŭsketariĭ între orele sale de ŭn sŭsпinŭ de пrivaцiŭne, шt d'o lakrimъ de amor; Balzak aчelŭ filosofŭ alŭ omenireĭ kare a deskris viaцa шi soчietatea în dŭioasa eĭ realitate; Xenri Miŭrger; Alfons Kar aчeĭ пoeцĭ aĭ inimeĭ kariĭ leagъnŭ sŭfletŭl шi esaltъ imaginaцiŭnea; Пaŭl de Kok aŭtorŭl grizetelorŭ; Viktor Hiŭgo atletŭl versifikaцiŭneĭ kare s'a ŭrkat пe ŭn fotoliŭ al akademieĭ, пe aчelŭ fotoliŭ atît de komvŭoatat de Пiron.

„Kare nŭ fŭsese nimik.
„Niчĭ kiar ŭn Akademik.

La noĭ kiar, Boemia noastrъ de шi пŭцinъ (шi aчeasta пentrŭ kъ nŭ am avŭt mŭlte talente marĭ шi mŭlte geniŭrĭ sŭпerĭoare) este însъ mъreaцъ шi strъlŭчitъ.

Шi kînd nŭ am vorbi de kît de Boemia noastrъ kontimпŭranъ; tot am пŭtea чita nŭme чelebre пe kare Romъniĭ le пosedъ kŭ mъndrie.

D-nŭ Ioan Eliad koпil eшit din ŭn sat kŭ sъrъчia drent moшtenire шi kŭ mŭza sa drent viitor; aчel atlet al tradŭkцiŭnilorŭ în limba Romъnъ; aчel Viktor Xŭgo al пoesieĭ noastre kare de nŭ ar fi kъzŭt în eroarele ŭneĭ ambiцiŭnĭ пolitiчe rъtъчitъ, ar fi rъmas tot d'aŭna пentrŭ Romъnia пoetŭl konsiderat.

D-nŭ Grigorie Aleksandreskŭ aчel fabŭlist ilŭstrŭ al Romъnieĭ, eшit din Tъrgoviste kŭ o moшtenire пъrinteaskъ maĭ mŭltŭ de kît minimъ пe kare o a trebŭit se 'n пarцъ kŭ чinчĭ fraцĭ: glanъndŭ пe iчĭ пe kolea stŭdiŭl шi instrŭkцiŭnea, fъkъndŭ se vorbeaskъ kŭ atъta sпirit dobitoaчele noastre, eksa-

lînd de mȣlte orĭ versȣrĭ sȣavĭ шi eleganцĭ; ачеasta adesse kъnd îĭ era foame; ajȣns astъzĭ la пosiцiȣnĭ înalte, шi fiind ȣnȣl din stъlпiĭ lȣminaцĭ aĭ Gȣvernȣlȣĭ, însъrчinat kȣ diфiчila misiȣne de a regenera цara шi de a'ĭ asigȣra viitorȣl.

Bolintineanȣ, kopil resfъцat al Пarnasȣlȣĭ, eшit din пъrinцĭ onorabilĭ, dar kariĭ îĭ aȣ lъsat o пroпrietate, de treĭ stînjenĭ kȣ kare se fъlea în Franцa kъnd îl întreba.

— Qui êtes vous monsieur? votre brofession?

— Proprietaire. resпȣndea Bolintineanȣ kȣ o amfazъ demnъ de Laffite; Bolintineanȣ regele пoesiei noastre a kъrȣĭ lirъ sonorъ шi dȣlче faче gloria цъreĭ, de kare Romъniĭ sȣnt mъndri kȣ drept kȣvînt шi kare va treче la пosteritate пe aripele Istorieĭ ka пroпrietar de... o moшie mare kît o пaпglikъ, шi ka пoet de mъrirea ȣneĭ пiramide a Eginetȣlȣĭ.

Aman, nȣmele sъȣ чitat kȣ onor de D-nȣ Edmond About, ȣn alt Boem чelebrȣ 'n Franцa; — Aman kare 'шĭ a kъstigat чelebritatea meritatъ în Romъnia; Boem în Franцa, Boem în Romъnia, Boem or ȣnde îlȣ veĭ trimite, or ȣnde va merge, kъчĭ Boemia este sigiliȣl arteĭ, este sakrarea geniȣlȣĭ;— шi talentȣlȣĭ; — шi пiktorȣl Aman e ачela kare fъkȣ se strъlȣчeaskъ geniȣl.

George Gaȣdi, Romъn; Boem al arxitektȣreĭ, mъndrȣ de indeпendenцa sa, — artist în toate instinktele шi 'n toate lȣkrъrile lȣĭ fъkînd arta пentrȣ artъ kȣ ачea konstiinцъ liberъ шi voioasъ че karakterizъ пe artist шi пe Boem; — al kъrȣĭ nȣme va figȣra în o zi kȣ onor în Istoria arxitektȣreĭ noastre kȣm figȣrъ în Istoria arxitektȣreĭ Franчezъ nȣmele Boemilor *Mansarĭ* шalцiĭ.

Maĭ sȣnt înkъ Boemĭ mȣlцĭ la noĭ; ачeĭ kariĭ nȣ aȣ пriimit baпtismȣl Boemieĭ пrin пrivaцiȣnĭ шi sȣferinцĭ nobile шi kȣragioase, aȣ obцinȣt ачel baпtism пrin viaцa, пlъчerele, simцimintele, abnegaцiȣnea шi instinktele lorȣ.

Boemia este ekzistenцa neпroiektatъ шi neпrъvъzȣtъ kare trъeшte zi kȣ zi fъrъ a se'ngriji de ачel nekȣnoskȣt че se nȣmeste *mîîne*; este viaцa aventȣroasъ шi eroikъ de eksпedienцĭ шi de indiferinцъ, kare nȣ are egoism, шi ȣrъ; este karakterȣl liber kare se'nkrede în azard adikъ în Пrevedinцъ шi ia lȣkrȣrile dȣпъ kȣm le adȣче timпȣl, barkъ a kъreĭ lonъtar adoarme abandonъd loпeцile, barkъ пe kare o dȣче vъntȣl înkotro voeste fъrъ ka el sъ se teamъ de fȣrtȣnъ; —barkъ kondȣsъ de Пrovedinцъ fъrъ a o isbi de stъnчĭ, fъrъ a o sfъrъma.

Boemia e energia sȣfletȣlȣĭ, bъrbъцia inimeĭ: amiчia sinчerъ пlinъ de devȣement шi de abnegaцiȣne; Boemia e stȣdiȣ e arta.

Jȣneцa nȣ are dekît ȣn timп, kînd omȣl o пetreче kȣ пrevederea viitorȣlȣĭ aranjъndȣ'шĭ viaцa шi regȣlъnd'o ka пe ȣn orologiȣ; ачea jȣneцe devine o bъtrîneцъ antiчiпatъ, o natȣrъ konrȣпtъ шi egoistъ.

Пrevederea e ȣn egoism поleit шi gratifikatъ de ȣn nȣme пomпȣos шi sforъitor *пrevederea*, ш'aпoĭ kъцĭ oamenĭ se înшelȣ пrevъzъnd lȣkrȣrĭ че nȣ se întîmпlȣ niчĭ, o datъ.

Oamenĭ пrevъzъtorĭ îmĭ fakȣ efektȣl de orbĭ kъrora se frъnge bъцȣl kȣ kare пiпъe zidȣl шi пъmintȣl ka se nȣ se isbeaskъ, шi kariĭ kadȣ în groпĭ.

II

O adevĕratӑ amicӑ.

Eraȣ ȣnsпrezeчe ore seara; — пe пodȣl Mogoшoaeĭ nȣ se aȣzeaȣ de kъt sgomotȣl trъsȣrelorȣ kare ȣrkaȣ шi koboraȣ ȣliцa, шi kiцĭ va пaшĭ de oamenĭ kariĭ resȣnaȣ пe пietrele trotȣoarȣlȣĭ.

Ȣn om ka de vre-o treĭ-zeчi anĭ intrъ sȣb ȣn gang, flȣerъ o datъ, шi ȣn servitor eшi din fȣndȣl kȣrцeĭ din o kъmarъ, kȣ o kee шi o lȣminare în mînъ.

Omȣl înчeпȣ se ȣrчe skara, feчorȣl îl ȣrma.

— Nȣ flȣerъ, nȣ kîntъ, nȣ ziчe nimik, nȣ sȣnt semne bȣne; îшĭ zise servitorȣl.

Intrat în kamerъ tenъrȣl îшĭ arȣnkъ пaltonȣl îĭ aпrinse doȣъ lȣmînъrĭ, skoase din bȣzȣnar ȣn пaket gros de vre o чinчĭ zeчĭ koale de xъrtie skrisъ пe toate пъrцile, — se aшezъ dъnaintea ȣnȣĭ skrinȣ kȣ skriitoriȣ, îшĭ пiroпi aцintъrile asȣпra skriereĭ, шi înчeпȣ se чiteaskъ.

Din timп în timп se oпrea. — Nȣ e rъȣ; îшĭ ziчea el însȣшĭ resпȣnzîndȣ-шĭ la пroпria lȣĭ reflessiȣne; — sȣnt ideĭ bȣne, kolorĭ viĭ, simцiminte nobile deskrise kȣ tъrie шi kȣ sȣflet; dar lipseшte romanцȣlȣĭ aчestȣĭ, — îĭ lipseшte.... ȣrmъ el kȣ

o miskare de imпaчienцъ; - îĭ liпseшte mȣnka, erȣ-diцiȣnea, stȣdiȣl.

Lovi din пiчor, пъrъsĭ lektȣra, шi înчeпȣ a se пlimba tȣrbȣrat п'în kamerъ.

— Пъkъtoшiĭ; — îшĭ ziчea el arъdikъnd din ȣ-merĭ kȣ disпreц: — kînd le am чitit oпerȣl meȣ 'mĭa fъkȣrъ miĭ de komпlimente, se'пtreчeaȣ kare de kare sъ'mĭ strъngъ mъna, era ȣn kor de laȣde kare nȣ se maĭ sfъrшa, îmĭ пromiteaȣ gloria, a-verea, шi cȣ împreȣnam în mintea mea geniȣl шi jȣneцa; mъ пriveam în oglindъ ka sъ vъz daka nȣ 'mĭ kreшtea o kȣnȣnъ de laȣrĭ; — шi toate aчeste пentrȣ o rȣtinъ gramatikalъ, пentrȣ faчilitatea in-teligiпцeĭ; чeĭ maĭ îndrъsпeцĭ îшĭ пermiteaȣ oare-kare observъrĭ; — azĭ dimineaцъ romanцȣl meȣ îmĭ пъrea admirabil, akȣm de kînd m'a пъbȣшirъ de la-ȣnde, am o пesпȣsъ dorinцъ d'al rȣпe.

Se'ntoarse kȣ reпeziчiȣne шi lȣъ kaietȣl în mъnъ.

Bah! — 'l-am vîndȣt, — nȣ maĭ e пroпrietatea mea, e al editorȣlȣĭ; — îmĭ sпъlȣ mъĭnele.

El abia sъvîrшi monologȣl aчesta; — kъnd intrъ servȣl în kabinetȣl seȣ шi'ĭ dedȣ ȣn bilet.

— Domnȣlȣĭ Пaȣl, e пentrȣ mine.

Шi rȣпînd пlikȣl чiti:

„Amiчe.

„Daka n'eĭ пriimi biletȣl meȣ пrea tъrziȣ, vin'o de mъ vezĭ.

„P. S. tъrziȣ, se kiamъ dȣпe meziȣl пoпцiĭ.

Sȣnt abia ȣnsпrezeчe шi jȣmъtate, — îшĭ zise el: alerg.

Îшĭ lȣъ iar пъlъria шi bastonȣl, aпrinse o цi-gare, se reпezi пe skъrĭ intrъ în o birje шi пlekъ.

Ajȣns akolo, se kobori din birje, ȣrkъ o skarъ jȣmъtate lȣminatъ prin o lampъ diskretъ, se arȣnkъ în ȣn koridor, ші bъtȣ la o ȣшъ.

Mijiciȣl ȣneĭ rokĭ, îĭ dovedi kъ venea sъ'ĭ deskizъ.

O jȣnъ femee sȣrizîndъ ші roшind îĭ deskise ȣшa, ші îĭ întinse mъna.

El lȣъ mîna o strъnse în a lȣĭ, intrъ în kamerъ ші se пȣsse пe o dormeȣzъ lîngъ dînsa.

Aчea kamerъ era o elegantъ, lȣksoasъ ші bogatъ kamerъ de kȣlkat.

— Desperam de a te vedea; îĭ zisse ea: daka пȣ veneaĭ peste zeчe minȣte era sъ mъ kȣlk; — cĭ bine чe пoȣ?

— Eшtĭ angerȣl ferichireĭ melle; îĭ zise el: de kъnd пe vedemȣ mĭ se întîmplъ tot bine, — astъzĭ am kъшtigat aчel proчes kȣ glorie ші fanfare, de ші kȣ ȣп pledoriȣ improvizat în kontra ȣпȣl diskȣrs stȣdiat, — eшind de akolo am trekȣt пe la editor kъrȣĭ am vîndȣt romanȣl meȣ din ȣп kȣvînt.

Ea se roшi de bȣkȣrie.

— Шi пȣ'mĭ spȣneaĭ nimika; — îĭ zise ea strîngîndȣ'ĭ amîndoȣъ mîinile: — trebȣea sъ'mĭ o strigĭ kȣm aĭ intrat, — iatъ-te dar пe kъmpȣl prosperitъцeĭ, — de o parte înaintarea în kariera politikъ чe aĭ alesȣ, de alta renȣmirea literarъ ші legislativъ, — diplomat, aȣtor ші avokat; — adъogъ ea rъzъnd — sъ vezĭ, strъlȣчirea 'цĭ deskide braцele eĭ, aĭ talent, ші чeva îmĭ ziчe kъ o sъ mergĭ foarte departe.

— Eĭ bine; îĭ respȣnse el: — aчel чeva kare 'цĭ vorbeшte, mie пȣ'mĭ ziчe nimik, sȣnt deskȣragiat Zoe, sȣnt kȣ totȣl deskȣragiat, kîte o datъ a rare

orĭ, ka valȣrile mъreĭ kare se arъdikȣ, aпlaȣdele resȣпъ sgomotease шi kariera пare a mi se deskide în kale; aпoĭ ka marea kare se kalmъ aпlaȣdele takȣ, шi kariera пare a se înkide iar, afarъ din koпilъria mea trekȣtъ în stȣdiȣrĭ — de kъnd nȣ maĭ am stare, — sȣnц чinчĭ anĭ, чinчĭ anĭ de mȣnkъ sterilъ, în kariĭ nȣ am strъns o sȣtъ galbenĭ în kasa mea, în kariĭ nȣ am fъkȣt ȣn пas de stabilitate în пosiцiȣпea soчialъ, în kariĭ nȣ 'mĭ am kreat kariera, шi'n kariĭ niчĭ чel пȣцin o jȣstъ reпȣtaцiȣne nȣ'mĭ a fost rekomпensa; — dȣпe momente de пȣцinъ glorie kare mъ 'пbatъ ȣn minȣt de reȣшire ka astъzĭ de esemпlȣ, kare mъ ameцeшte o orъ, mъ simц maĭ obosit de kît tot d'aȣna, sпeranцa mъ пъrъseшte înkъ шi maĭ mȣlt шi nȣ maĭ am înkredere 'n mine.

„Aĭ fъkȣt bine de 'mĭ-aĭ skris Zoe, îmĭ пare kъ am frigȣrĭ, шi în soчietate'цĭ îmĭ voiȣ kalma aчeastъ iritare nervoasъ kare inflȣe asȣпra moralȣlȣĭ meȣ.

Zoe merse de rъdikъ пerdelele, пoaptea era lȣminoasъ шi seninъ, kasa 'пaltъ шi mare, eĭ se aшezarъ пe doȣъ fotoliȣrĭ lingъ fereastrъ.

De la fereastrъ, Bȣkȣreшtȣl пrezenta o пanoramъ înkîntъtoare, aчea adȣпare de koшȣrĭ din kariĭ ese iarna fȣmȣl чe se'nalцъ sпre чer, din kariĭ ȣniĭ kiarĭ, alцiĭ 'пtȣпekoшĭ, de kȣпole шi kloпotniцĭ de biseriчĭ, fъчea okiĭ de se afȣndaȣ în ȣn sпektakol kare ka шi Oчeanȣl insпirъ gъndirea infinitȣlȣĭ, — Kъtъrile se пerdeaȣ în ȣn orizont чe пare a nȣ avea marginĭ, miriade de skъnteĭ lȣчeaȣ în aчel senin întokmaĭ ka skъnteele пȣlbereĭ de aȣr пe kare le aпrinde fosforȣl п'între valȣrĭ, sgomotȣl trъsȣrelor

le adȣчea aminte mȣgirea sȣrdъ a mъreĭ, шi ȣmпlea sпaцiȣl de mȣrmȣrĭ, kontȣrȣrile seпerdeaȣ шi seninȣlȣ. пonцeĭ, amestekat kȣ aчel sgomot, dъ oraшȣlȣĭ пro-пorцiȣnĭ imense, шi frȣmȣseцĭ magiчĭ a kъrorȣ gъndire visetoare ȣmпlea sȣfletele lorȣ de o misterioasъ melankolie.

Zoe шi Пaȣl adaцĭ kȣ totȣl la admirarea aчelȣĭ sпektakol, remъsese kîteve momente silenчioшĭ.

Ȣn val de sъnge tener se ȣrkъ пînъ la inima lȣĭ Zoe, ea resпirъ kȣ deliчiȣ aчel aer îmbъtъtorĭ deskise ȣn moment bȣzele sȣb imпȣlsiȣnea ȣneĭ oftъrĭ, шi 'mъna eĭ se пȣse din o miшkare involȣntarъ, împinsъ de instinkt în mъna lȣĭ Пaȣl.

— Kȣ toate kîte ziчĭ — îĭ zise ea: — чeea чe aĭ fъkȣt пînъ akȣm aȣ fost nȣmaĭ înчerkъrĭ, de aчi 'nainte цi se deskide kariera, noцĭ merge înainte.

— Шi ȣnde noчiȣ ajȣnge? — o 'ntrebъ Пaȣl,

— Ȣnde ajȣngȣ talentȣl шi jȣneцa; sпeranцa шi mȣnka.

— Aшa;— dar Zoe kȣ toate astea; am vъzȣt mȣlцĭ kariĭ mȣreaȣ sпerъnd, am vъzȣt kîцĭ-va kariĭ пe lîngъ mȣnkъ шi sпerare maĭ aveaȣ чeva чe se пȣtea faчe talent; ȣnde sȣnt eĭ akȣm? Ȣniĭ tъrъskȣ mizeria шi regretele, alцiĭ trъeskȣ de viaцa boemъ, шi пe alцiĭ obosirea 'ĭ a dȣsȣ în mormъnt.

— Mъ mir, шi lasъmъ sъ'цĭ o zik, mъ întristezĭ; — îĭ rъsпȣnse Zoe kȣ o voчe miшkatъ: — пentrȣ чe aчeastъ amъrъчiȣne? astъzĭ kiar aĭ datȣ o dovadъ nekontestatъ de talentȣl tъȣ, skrierile tale sȣnt dokȣmente de merit; — пe-am întîlnitȣ amindoĭ kînd eramȣ шi ȣnȣl шi altȣl koпiĭ, maĭ în ȣrmъ te-am întîlnitȣ în timпȣl oпȣlenцeĭ tale шi 'n ȣrmъ пe-am întîlnitȣ în timпȣl sъrъчieĭ tele, atȣnчĭ

eraĭ kȣragios, eraĭ пȣternik, aveaĭ resimnaцiȣne шi inimъ, mȣnчeaĭ fъrъ alt skoп de kъt nȣma sȣsцinerea пroпrieĭ tale esistinцe, — nȣ aveaĭ пoate atȣnчĭ niчĭ ȣn skoп de ambiцiȣne, aĭ kombъtȣt înчerkъrile soarteĭ; шi astъzĭ kъnd atingĭ strъlȣчirile sȣkчesȣlȣĭ, astъzĭ, kînd gloria kare se kъштigъ kȣ atъta sȣdorĭ îцĭ întinde braцele eĭ; — kъnd kredeam se te vъzȣ feriчitȣ, пlin de 'nkredere în zilele tale viitoare, eштĭ trist, ironik, deskȣragiat; — пentrȣ чe? nȣ e întîia oarъ în kare gъsesk în tine aчeste disпosiцiȣnĭ ȣnde intrъ maĭ mȣltъ iritare de kît jȣstiцie, kare e kaȣsa? — eштĭ tener, aĭ neamiчĭ, dar te îmпresoarъ simпatiĭ mȣlte, porцĭ kȣ mъndrie ȣn nȣme onorabil пe kare nȣ'l-aĭ пъtat niчĭ o datъ, reпȣtaцiȣnea'цĭ îшĭ ia sborȣl ka o пasъre timidъ kare ese din kȣibȣl seȣ, aĭ 'nainteцĭ sпaцȣl шi viitorȣl, — чe 'цĭ liпseшte, чe kaȣцĭ? пentrȣ чe aчest disпreц? aĭ destȣl sпirit шi destȣlъ inimъ ka sъ nȣ te koborĭ la пlîngerile sȣb kare mediokritъцile îшĭ askȣnd neпȣtinцa lorȣ; — шtiĭ kъ viitorȣl e al oamenilorȣ de bȣnъ voinцъ; — de чe kînd atingĭ regiȣnele deskise, aчeastъ obosire шi aчest desgȣst? Dȣmnezeȣ bine-kȣvinteazъ mȣnka ta.

Emoцiȣnea înъbȣшa пeptȣl lȣĭ Zoe, ea se aпlekъ sпre Пaȣl шi îl sъrȣtъ пe frȣnte.

— Iartъmъ de'цĭ vorbesk ast-fel; îĭ zise ea — dar шtiĭ, пe kȣnoaшtemȣ de kînd eram koпiĭ, шi de kînd eram koпilъ te iȣbesk.

— O da, da, zise Пaȣl, o шtiȣ, eштĭ bȣnъ, kȣragioasъ; — ka sъ'цĭ rъsпȣnz kȣ sinчeritate ar trebȣi sъ mъ kobor пînъ în afȣndȣl sensaцiȣnelorȣ mele шi sъ arъdik ȣnȣl kъte ȣnȣl vъlȣrile inimeĭ ȣnde sпȣmegъ шi arde aчeastъ amъrъчiȣne de kare

ţĭ vorbeam; nȣ kȣnosk de kît doȣъ ﬁinţe kȣ kare noчȣ̆ sъ fakȣ̆ asta, tȣ Zoe, шi . . . .

— Шi Kostikъ, amikȣl de kare'mĭ vorbeшtĭ adesse.

— Da.

— El te iȣbeшte шi 'ţĭ dъ konsiliȣrĭ bȣne;— nȣ e aшa?

— Da, konsiliȣrĭ de aчele чe inspirъ amiчia шi esperiinţa, isbitȣrĭ morale de biчiȣ̆ kare stimȣlъ ambiţiȣnea, ka bъȣtȣrele amarĭ kare aţiţȣ̆ stomakȣl înkis poftei de mъnkare; — simţ doȣъ mъînĭ amiчe sȣb impetȣositatea mȣstrъrilorȣ̆ шi 'nvъţъtȣrilor чe'mĭ daţĭ tȣ шi el; — eĭ bine, nȣmaĭ el шi tȣ pȣteţĭ шti чeea чe simţ, dar voĭ nȣ ghiчiţĭ înkъ, шi nȣ pȣteţĭ kȣnoaшte tot чe se petreчe în inima mea.

— Eĭ bine чe aĭ?

— Nȣ шtiȣ̆ niчĭ eȣ̆, — îmĭ ziчeţĭ kъ am talent, o vъz, o simţ, шi de чe sъ nȣ o spȣiȣ̆; — o mъrtȣrisesk kȣ franчeţъ? o simţ poate maĭ mȣlt de kît nȣ mъ iartъ modestia mea sъ o zik, dar, de aчi kiar, vine sȣferirea mea.

„Aчest talent pe kare 'mĭ-il akordъ lȣmea, a kъrȣĭ semъnţъ kreшte în mine, чe este? o fakȣltate norочitъ; — el nȣ va ﬁ real шi vigȣros de kъt kȣ kondiţiȣnea de a'ĭ ȣni stȣdiȣl, instrȣkţiȣnea, paчienţa lȣngъ шi mȣnчitoare; — akȣm mъ laȣdъ pentrȣ o oare-kare înlesnire de esekȣţiȣne, dar restȣl чeea чe este al meȣ̆, чe am pȣs din mȣnka mea, nopţile de veghere, orele de trȣdire шi de gъndire, nimenĭ nȣ vorbeшte de dъnsele; шi kȣ toate aчestea nȣ este adevъrata mea pȣtere, în чeea чe fak, чi în чeea чe poчiȣ̆ faчe, dar чine 'mĭ ziчe fъ, mȣnчeшte, шi la sfъrшitȣl mȣnчeĭ tale veĭ a-

vea esistenца asekѕratъ. — Чine 'mĭ ziчe iatъ, ia, шi kѕ aчeasta sѕsцine'цĭ essistenца, renaѕsъte, шi lѕkreazъ în kalm, шi stѕdiѕ, fъrъ grije, шi fъrъ dѕrere; — dar nѕ, trebѕe sъ lѕkrez ka mѕnчitorѕl imnrѕdent чe koseшte semъnъtѕra înainte de a fi avѕt soarele timnѕl sъ koakъ snichele; — înцelegĭ akѕm? — stiĭ akѕm nentrѕ чe îmĭ vine tѕrbѕrĭ solitariĭ шi dѕreroase, komnarъnd чeca чe fakѕ, kѕ чeea чe aш nѕtea faчe, dakъ trebѕinцa nѕ m'ar îmninge.

— Dar trebѕinцa aчeea, este oare o trebѕinцъ realъ? — nѕ e nѕmaĭ o rea obiчnѕire de disinare шi kellѕire?

— O! — voiѕ fi sinчer kѕ tine, Zoe; — resnѕnse el: — daka aш rѕne relaцiѕnele mele kѕ lѕmea, dakъ m'aш înkide în singѕrilatea nrofѕndъ, dakъ aш trъi nѕmaĭ între kъrцile mele kѕ kondeiѕlѕ în mъnъ, noate kъ aш kъшtiga чeea чe 'mĭ linseшte; — dar kѕ nreцѕl a kъte nrivaцiѕnĭ? — nѕ am sѕnt oare kѕ lantele sъnѕlѕĭ mѕmeĭ mele, obiчeiѕrĭ de lѕks шi de viaцъ elegantъ kare шi se arъdikъ în kan, ka aчele adierĭ alle vъntѕlѕĭ de nrimъvarъ чe ѕmnlѕ nъdѕrele de kъntѕrele nasъrelorѕ? — Шi'mĭ adѕkѕ aminte de trekѕt? — шi disinarea nѕ e oare o indisnensabilitate în ѕrma obiчeiѕrilor чe am kontraktat?

Zoe iшĭ koborî frѕntea între mъînĭ, шi Цaѕl nrivind'o deskoneri o lakrimъ чe strъlѕчea 'n geanъ'ĭ ka o frѕmoasъ niatrъ de onalъ.

— Te 'ntristez; — ѕrmъ el: dar aĭ чerѕt sъ'цĭ deskoner toatъ inima mea, aчeastъ simцire mъ înnъbѕшa, шi trebѕe sъ ѕrmez akѕm dѕnъ чe am înчenѕt; — eĭ bine o mъrtѕrisesk; — sѕnt obosit de

privaціsnї ші de sъrъчie, aчeastъ viaцъ de Boemia kare sвnt aksm înkъ kъte-v'a lвnї îmї strъlвчea în promisiвnї radioase de glorie, de mъrire, aksm mъ desgвstъ ші mъ deskвragiazъ, nв maї poчiв merge înainte, mъ simц slab ші mъ tem sъ nв kaz în drвm; — sъrъчia mъ sperie, pentrв kъ ca tъraшte dвpъ dînsa sвferinцele de kare sвnt sdrobit, — lвkrв straniв, sвnt mъndrв de talentвl pe kare nв'l arъt, ші roшesk kiar de aplaвdele чe'mї a atras aчel pe kare'l am deskoperit astъzї; — vezї pînъ вnde merge aчeastъ bizarerie, laвdele чe'mї a datъrъ oamenії чeї maї kompetenцї чeї maї popвlarї de aksm, în lok de a mъ bвkвra, m'a iritat ші m'ă sвpъrat; — mъ simц sвperior aчestei repвtaціsnї nъskъndъ; ші înчerk o deskвragiare amarъ gъndind kъ piчї o datъ, nв voiв merge maї departe de aчeastъ margine pe kare silinцele mele a atins'o.

— Da; — te'nцeleg, ші mi se вpe inima; — mвrmвrъ Zoe înчet.

— A de aш fi bogat, de aш avea ozinцa vieцвireї, de aш avea fakвltatea de a lвkra în repaвs ші kalm, timpвl de a stвdia la orele mele de inspiraціsne ші de plъчere de lвkrв; — de aшї avea venitвl kare sъ'mї permitъ a nв mвpчi fъrъ plъчere, ші a sъpa adъnk, ka sъ deskoper bogъцiele geniвlвї, poate kъ aш atinge la чeva; — dar nв; — trebвe sъ lвkrez iвte; — pentrв kъ trebвe sъ prodвk mвlt, ka sъ kъшtig pe lвpъ atît kъt se ajвngъ trebвinцelorв mele.

Paвl fъkв kъцї-va paшї în kamerъ, îшї trekв mъna'ї nervoasъ pe frвntea'ї înkreцitъ, apoї merse de 'ngenвkiъ lîngъ fotoliвl pe kare remъsese Zoe gъnditoare ші melankolikъ.

— Te-am întristat Zoe; — ши нȣ e vina меa; — aĭ voit tȣ sъ afli tot че simц, ши iatъ; — akȣm sȣfletȣ'mĭ înъbȣшit s'a kalmat; дȣrerea ши ȣmiliarea че am respirat astъzĭ, s'a eksalat în kȣvintele de amъrъчiȣne че am zis akȣm, ши akȣm îmĭ pare kъ sȣnt altȣl.

— Ambiцiȣnea iĭ zisse ea, ambiцiȣnea te roade ши ȣsȣkъ tot че este nobil, sinчer, ши мъreц în tine; — visam pentrȣ tine alte simцiminte kare sъ te дȣkъ depaгte de lȣptele ши patimele politiче, ши tȣ te arȣnчĭ în ele ka omȣl kare merge sъ se'nече uitiind kъ akolo este |ȣiʃəɿɹɿʌ kare o sъ'l înghiцъ. Eĭ bine, fie, ши ambiцiȣnea are partea eĭ de мъrire ши de nobleцъ, ȣrmeazъ kalea aчeasta, fiind-kъ soarta te-a kondȣs la dînsa; — mergĭ înainte kȣ kȣragiȣ ши energie; — dar mergĭ drept, leal ши jȣst, — nȣ te'njosori ka sъ te ȣrчĭ, ши nȣ te'nъlцa pe rȣina simцimintelorȣ tale, mergĭ kȣ frȣntea 'n veчĭ seninъ ши arъdikatъ, lȣkreazъ tot d'aȣna pentrȣ bine, ши dispreцȣeшte inamiчiĭ tъĭ; — pentrȣ kъ aшa, kombъtindȣ-te, eĭ vorȣ kombate binele, ши vor kъdea de sine.

— O, Zoe iĭ zisse el: мъ tem kъ nȣ voiȣ reȣшi niчĭ o datъ; — Zoe ia priveшte, adъogъ el arъtindȣ'ĭ pe fereastrъ o lȣminъ kare se stingea în depъrtare; — ia priveшte lampa aчeia, kȣm strъlȣчea ea adineaȣrĭ, ши akȣm, e palidъ, se stinge, de aш fi poet 'цĭ-aш ziчe; ea e imagina vieцeĭ mele, va fi strъlȣчit ȣn moment, ши apoĭ, se va sъvîrши din lipsa ȣnt-de-lemnȣlȣĭ пȣцin ȣnt de lemn kolor d'aȣr.

— O nȣ, nȣ ast-fel de ideĭ skȣmpȣl meȣ; — nȣ ast-fel de diskȣragiare; — kъчĭ asta omoarъ kiar geniȣl.

Lȣmina kandeleĭ se stinse; — Zoe îшĭ arȣnkъ

1

braцele de gîtȣl lȣĭ, iĭ akoперi okiĭ kȣ figȣra eĭ ka el sъ nȣ vazъ kъ razele lamпeĭ nȣ maĭ ardeaȣ, шi bȣzele eĭ arzinde se liпirъ kȣ amor de bȣzele lȣĭ.

Пaȣl simцi sъngele ferbъndȣ'ĭ în inimъ.

— O da; — zise el; — maĭ e înkъ ȣnt de lemn în lamпa mea, maĭ e înkъ пȣtere шi kȣragiȣ în mine.

Шi braцele lȣĭ înkonjȣrarъ talia sȣплъ шi sȣпцire a Zoeĭ.

III.

PAUL.

Паȣl este o fiinцъ foarte bizarъ, la fisik, ka ши la moral; — ka sъ se indentifiче lektorii kȣ toate fasele aчestȣi romanц; — începemȣ sъ'l deskrimȣ аша în kit el sъ fakъ bine kȣnoштinцa Boemȣlȣi Romъn, eroȣl principal al dramei че пȣblikъmȣ.

Nȣ voiȣ ziче ka alцi aȣtori, kъ eroȣl meȣ era ȣn tip de frȣmȣseцe ka Narчis saȣ kъ era gol ka Xasan; nȣ'l vomȣ kompara niчi kȣ zidȣl ȣnei biseriче, niчi kȣ diskȣrsȣl ȣnȣi orator de la Kamerъ; — Nȣ; — el este kȣ totȣl alt чeva, ши tot че пȣtemȣ înkredinцa e kъ nȣ seamъnъ kȣ nimeni ши kȣ nimik.

E tînъr; — nȣ e niчi brȣn niчi blond; — figȣra lȣi e lȣngъ ши palidъ; — dar plъkȣtъ; — okii lȣi sȣnt kъprȣi ши miчi; — dar dȣlчi, volȣptȣoші, vii ши skînteoші; — gȣra lȣi e finъ ши sȣпцire; — sȣrîsȣl e ironik ши mȣшkъtor; — dar пȣцin kȣ пȣцin el se desghiaцъ ши devine afabil, ши iȣbitor; frȣntea lȣi e vastъ, porȣoasъ, gъnditoare.

Afarъ de aчeste, nȣ e niчi 'nalt, niчi mik, nȣ e bine fъkȣt dar nȣ are nimik disform; — e mȣskȣlȣos, ши slab.

Are mȣstъцi blonde, roшkate, sprъnчene negre

gene brȣne, lȣngĭ, пърȣl kastaniȣ, ши favorile semi-brȣne.

Dakъ'цĭ adȣna toate aчeste, veцĭ faчe o fiinцъ straniъ ши bizarъ în kare ȣritȣl se va amestcka kȣ frȣmosȣl fъrъ ka niчĭ ȣnȣl niчĭ altȣl sъ triȣmfe.

Ialъ пentrȣ fisikȣl sъȣ.

Sъ venim akȣm la moral.

Binele ши rъȣl se lȣntъ'n el kȣ simцimintele lȣĭ. — Are tъrie de voinцъ, energie de otъrire, пъtrȣndere, пerseverinцъ; ши o foarte mare stъпînire asȣпra пroпriilorȣ sale sensaцiȣnĭ; — пenȣmъrate dȣrerĭ, sȣferinцĭ, desчeпцiȣnĭ, neferiчirĭ, l'aȣ isbit, fъrъ a lъssa alte trъsȣrĭ asȣпrъ'ĭ de kit o natȣrъ sombrъ, tъkȣtъ, ши indiferintъ, kare 'l-a fъkȣt a fi tare, kalm, reчe, în toate чirkomstanцele vieцeĭ, ши 'ĭ-a dat o esпresiȣne de melankolie kare se revarsъ пe toatъ fiinцa lȣĭ.

E reчe de aпarinцъ, reчe пînъ la esagieraцiȣne, dar e bȣn пînъ la slъbiчiȣne пentrȣ defektele altorȣ.

E tot d'aȣna trist ши gъnditor, dar natȣra sa se skimbъ kîte o datъ ши devine vesel rîzъtor пînъ la esageraцiȣne, atȣnчĭ are ȣn ris nervȣos ши maĭ trist de kît însъ'шĭ întristarea,

Are sпirit.

Dȣпъ kȣm vedeцĭ, — lektorĭ amiчĭ, — Пaȣl nȣ seamъпъ kȣ Xasan, nȣ seamъпъ însъ niчĭ kȣ Stenio. nȣ e niчĭ sombrȣ ka Шild Xarold, niчĭ vesel desfrъnat ka Jack Rola, niчĭ rъȣ ka Xenrik Aston.

Esoȣl nostrȣ nȣ e ȣn eroȣ de romanц. —

Kȣ toate aчeste are o natȣrъ пoetikъ, romantikъ, melankolikъ ши simцitoare.

O damъ de sпirit 'l-a kȣalifikat ast-fel:

„O natȣrъ sensȣalistъ, amestekatъ kȣ o imagi-

„nare Schaksperieanâ;—jsmsîate noet, jsmsîate ma-„terial, snirit ne'nyeles.“

Fiind kъ dama îl ksnoшtea binc, îl dъmš lek-torilorš; — ksalifikat ast-felš, maї ks seamъ kъ noї gъ-simš ksalifikarea esaktъ.

E brav шi ka tòt omsl în adevъr brav, ns e fan-faron, ssrîde ks disnreц челорš karii se lasdš de ks-ragisl lorš, шi kîte o datъ gъseшte o mare satisfak-цisne a'ї sneria saš a'ї smilia.

Ilasl ns a fost însъ, tot d'asna aшa.

Figsra lsї ns a avst tot d'asna aчea ualoare tristъ a ssferinцeї, frsntea lsї ns era înkreцitъ de dsrere, inima lsї ns era konrinsъ de sчentiчism.

Ilasl a fost шi el o datъ konil rъsfъцat, a trъit шi el desmerdat între sъrstъrile msmeї sale шi mîngîerile tatъlsї sъš; — a avst шi el sn kъmin nъrintesk la kare se aшeza voios шi rîzъtor, sn lok la vatra familieї snde netreчea o konilъrie dslчe шi frsmoasъ.

O datъ eraš boerї în цara Romъneaskъ, шi boerї marї.

Ilasl era fiš de boer mare; — tatъl sъš era o inimъ bsnъ sn ssflet nobil, o ksgetare înцe-leantъ ks simцiminte natrioticе шi leale, ks ener-gie шi bsnъtate.

De la naшteera sa, Ilasl era Benjaminsl nъrin-цilorš lsї, Benjaminsl tatъlsї sъš; de aчea niчї ns шtis ksm netreks чeї d'întîї doї-snre-zeчe anї aї konilъrieї sale, kъчї era beat, beat de feriчire шi de înkîntъrї.

Kînd avea el doї-snre-zeчe anї, tatъl sъš era bolnav;

Ilasl ns vъzsse ne nimenї msrind nînъ atsnчї.

În o zi în kamera tatъlȣĭ sъȣ, пerdelele erȣ, lъsate шi o zi întȣnekoasъ strebъtea înъȣntrȣ, ȣn silenчiȣ dȣreros domnea în пrejȣrȣl sъȣ, toate figȣrele eraȣ пalide шi lakrimĭ komпrimate lȣчeaȣ în toцĭ okiĭ.

El пrivea kȣ mirare aчea dȣrere tъkȣtъ чe se 'ntindea ka ȣn vъlȣ de doliȣ пe toate figȣrele; — fъrъ a шti întristarea înъbȣшa sȣfletȣl sъȣ, simцea kъ чeva пȣne din viaцъ шi kъ faчe întȣnerek în viitorȣ'l.

Пeste kîte-va momente ȣn пreot kare пȣrta la sȣпцioarъ o karte înfъшȣratъ în ȣn пatrafir, intrъ în kamera aчeea; — пe пreot îl ȣrma o ikoanъ mare înfъшȣratъ în argint, шi o fъklie de чearъ albъ.

Toatъ lȣmea se skȣlъ, se'nklinъ, sъrȣtъ ikoana, aпoĭ maĭkъs'a îl lȣъ de mînъ шi eшirъ toцĭ de akolo, tъkȣцĭ ka eternitatea.

Era kъ eternitatea înчeпea a 'шĭ lȣa imпeriȣlȣ divin în aчea Kamerъ.

Kînd trekȣrъ în alt aпartament, nimenĭ nȣ se maĭ пȣtȣ stъпîni, mȣma lȣĭ Пaȣl, sȣrora lȣĭ, fratele lȣĭ шi toate rȣdele isbȣknirъ în sȣsпine, lakrimele skъldaȣ toate figȣrele, strigъte de dȣrere eшirъ din toate inimele.

Пaȣl nȣ пȣtea пlъnge, îшĭ пȣse mîna пe inima lȣĭ чe simцea sfiшiindȣ-se, deveni alb ka fъklia чe dȣsese în kamera tatъlȣĭ sъȣ, 'deskise gȣra sъ zikъ ȣn kȣvînt, dar gȣra'ĭ rъmase înklestatъ deskisъ, se rezemъ de sobъ, шi'шĭ aцinti пrivirile asȣпra mȣmess'i

Пeste o orъ aпroaпe veni de'ĭ kemъ iar în kamera bolnavȣlȣĭ. — Lakrъmile înчetarъ, toatъ lȣmea îшĭ sterse okiĭ; mȣmъs'a îl lȣъ iar de mъnъ, trekȣrъ пrin o salъ lȣngъ шi vastъ шi intrarъ iar în aчea kamerъ.

Tatъl lsĭ Паsl alb ka sn krin, ks o barbъ venerabilъ чe se kobora albъ пe sînsl sъš, sta kslkat пe пaț; — okiĭ sъĭ limпezĭ se aцintirъ assspra familieĭ lsĭ.

El fъks sn semn din kan, toцĭ se anroniarъ de natsl sъš, ks sn braц înkonjsrъ пe kîte treĭ koniĭ sъĭ, ks altsl lsъ de talie пe neвasta lsĭ, iĭ anrouie пe toцĭ de sînsl sъš, îĭ sъrstъ de maĭ mslte orĭ, anoĭ braцele'ĭ se deskiserъ шi toцĭ îngenskiarъ.

„Mslцsmesk цie Dsmnezeslе; zise el sъrstînd înkъ o datъ пe Пasl"; — anoĭ kansl sъš se anlekъ пe пernъ, bszele'ĭ se 'ntredeskiserъ ks sn ssrîs, mъna sa kъzs пe nat, okiĭ sъĭ rъmaserъ deskiшĭ, fikшĭ, aцintaцĭ în sss fъrъ niчĭ sn skon, sn rъknet înfiorъtor eшi din toate nentsrile, toцĭ se renezirъ пe mîna lsĭ sъ o maĭ sъrste o datъ, Пasl o anskъ чel d'întîiš, mъna era îngeцatъ, tatъl sъš era mort.

Rsdele lsarъ пe msma шi пe ssrora lsĭ Пasl, fratele lsĭ чel maĭ mare înkise okiĭ mortslsĭ, îĭ îmnresnъ mîinele, anoĭ lsъ пe Пasl în braцele sale.

Amîndoĭ fraцiĭ rъmaшĭ orfanĭ de tatъ, se цinsrъ kîte-вa momente îmbrъцiшaцĭ, atsnчĭ sssninele se eksalarъ шi ele din nentsl konilslsĭ, шi amîndoĭ fraцiĭ nlînseiъ snsl în braцele чelsĭ lalt.

Tot se sfîrшise.

Koniĭ nerdsse sn tatъ, sъraчiĭ sn reazъm, цara sn bъrbat.

Ns maĭ era nimik de fъkst în aчea kamerъ, eшirъ шi eĭ din aчel lokaш de dsrere шi de nlîngerĭ.

Пeste kîte вa ore, se fъчea în toatъ kasa sn sgomot înfiorъtor, чokanele bъteaš kse ks sn ss-

net lsgsbrs, ші toatъ kasa se'nvъlsia de sn nostav negrs.

Noantea fs lsngъ ші dsreroasъ nentrs neferiчitsl konil; — destent el vedea ne tatъl sъš ksm msrise, vedea toatъ aчea sчenъ sfъшietoare чe se netreksse în okiĭ lsĭ, ші renela чelle din srmъ ksvinte, ksvinte nobile ші sъnte ale tatъlsĭ sъš,—ksvinte insnirate de resimnaцisnea krestinslsĭ kare a шtist ssferi în viaцa lsĭ.

A dosa zi toatъ kassa era învъlsitъ în negrs; în salonsl tatъlsĭ sъš era aridikatš ne sn niedestal sn nat akouerit de sn oranistš ші înnrejmsit de florĭ, ne aчel nat, îmbrъkat în ferigeoa'ĭ de naradъ, înчins ks sн шal alb, tatъ'l lsĭ Пasl era aшezat între fъkliile чe ardeaš ші florile чe eksalaš nrofsmsl lor. Înnrejsrsl natslsĭ kъцĭ-va nreoцĭ чiteaš înчet rsgъчisnele morцilorš, ші toatъ kamera era nlinъ de oamenĭ sъraчĭ, neferiчiцĭ a kъror mъngъiase dsrerele, ne kare'ĭ ajstasse în viaцa lsĭ, ші kariĭ îl nlъngeaš nentrs kъ nerdsserъ reazъmsl lorš.

A treia zi toatъ kstea era nlinъ de trъssrĭt sn drik ks masse kaĭ era la skarъ, nsserъ ne tata'l lsĭ Пasl ne drik, msзika înчens a kъnta.

O чel d'întiiš ssnet al msziчeĭ intonъnd marшsl mortsoar e maĭ oribil dekъt a vedea ne чineva msrind; — el isbeste ks o dsrere teribilъ în inimъ ші omsl ns se noate onri de a simцi aчea fatalъ emoцisne kare'ĭ ziчe: „nlъngĭ neferiчite, aĭ nerdsчe aĭ isbit.„

La aчea чeremonie fsnebrъ asista tot Bsksrestsl de la чel maĭ mare nînъ la чel maĭ mik, de la чel maĭ bogat nînъ la чel maĭ sъrak.

Boeriĭ nlъngeaš nentrs kъ eĭ kariĭ цineaš kъr-

ma цъreĭ atȣnчĭ, simцeaȣ kъ kȣ dънsȣl пerise o пarte din пrestigiȣl lor; — sъraчiĭ шi пeferiчiцiĭ плъngeaȣ пentrȣ kъ eĭ пerdȣserъ ȣп aiȣtor, ȣп reazъm, пentrȣ kъ simцeaȣ kъ în el se пersonifika jȣstiцia.

A пatra zi tata'l lȣĭ Паȣl era îngroпat în o modestъ biserikȣцъ la ȣп sat.

Паȣl fъkȣse чel d'întъiȣ пas în dȣrere, viitorȣ'ĭ înчeпȣsese a se akoпeri de пȣorĭ; — el simцise kъ чea d'întiiȣ lakrimъ serioasъ чe vъrsasse, markase kalea чelor чe maĭ era sъ verse în viaцa lȣĭ. Sta'ngenȣkiat шi se rȣga la aчel mormъпt, шi în чeпȣse пentrȣ 'пtъia oarъ a simцi ka ȣп om.

VI

O ALEGORIE.

Am zis'o; — Паȣl înчепȣse a simци kъ п'între dȣlчeцele feriчireĭ, п'între плъчerele копilъriei, dȣrerea шi lakrimile îшĭ fak lok, шi se ivesk în viaцa omȣlȣĭ ka norȣl шi плoaca п'între seninȣl ȣneĭ frȣmoase zi de пrimъ-varъ.

El înчerkase întiia шi чea maĭ tristъ dȣrere чe пoate înчerka ȣn om; — пerderea ȣnȣĭ пъrinte.

Пrovedinцa îĭ da timпȣriȣ aчea пarte din чeca чe îmпarte ca oamenilorȣ пe пъmînt. — Regretȣl.

Паȣl devenea adolesчinte; înчепea a simци, шi înчепea a gъndi.

În viitorȣ'ĭ de шi înkъ radios, п'între пrismele шi ilȣsiȣnile adolesчinцeĭ, el vedea noriĭ чe eraȣ sъ treakъ пe de asȣпra frȣпцeĭ lȣĭ; — dar копil înkъ, el kredea kъ пȣ e dȣrere maĭ mare de kъt чeca чe înчerkase.

Se arȣпkase în stȣdiȣ; — lъsat liber de asпirъrile lȣĭ, nedirigiat de nimeпĭ în kalea învъцъtȣrilorȣ lȣĭ, de nimeпĭ de kît de imпȣlsiȣпca gȣstȣrilorȣ sale; lȣĭ îĭ плъчea armonia dȣlчe шi rъпitoare a limbeĭ lȣĭ natalъ шi se ada eĭ kȣ o пesпȣsъ плъчere.

D-nъ Ioan Vъkъreskъ пъblikasse o kъlegere de elegiĭ melankoliчe, kare fъчeaъ o armonie sъavъ în sъfletъl adolesчintъlъĭ; — el nъ le stъdia, nъ le чitea, le sorbea; — шi ele se sъpaъ în memoria lъĭ kъ o nespъsъ шi rapidъ vioiчiъne, ka tot чe plaчe, шi ka tot чe isbeшte o inimъ jъnъ.

Kъvintele de amor reveneaъ adese orĭ în aчele inspiraцiъnĭ alle poetъlъĭ Romъn, aчelle simцiminte îl impresionaъ fъrъ a le kъnoaшte, fъrъ a pъtea sъ le analise, fъrъ a le 'nцelege; — dar elle ъmpleaъ sъfletъl lъĭ шi îl fъчeaъ sъ presimцъ o altъ viaцъ, adikъ o altъ fasъ în eksistinцa omъlъĭ; — o altъ fasъ, kare trebъia sъ skimbe шi aspirъrile шi kъgetъrile lъĭ.

De mъlte orĭ *primъ-vara amorъlъĭ* 'l-a fъkъt a se kъfъnda în ore întregĭ de kъgetъrĭ ka în ъn dedal al kъrъĭ nъ pъtea gъsi firъl kondъkъtor, шi în kare se perdeaъ kъgetъrile шi impresiъnele lъĭ.

Шi aчeasta pentrъ kъ inima lъĭ, kъgetъrile lъĭ eraъ atъnчĭ nъmaĭ poesie. — Adolesчintъl era poet kъчĭ tot adolesчintъl înzestrat kъ o inimъ este poet — poesia resъnъ în sъfletъl sъъ kъm resъnъ în depъrtare pe o kîmpie, kînd soarele apъne, klopotele biseriчeĭ satъlъĭ ъnde are чine-va morцiĭ sъĭ iъbiцĭ.

În adolesчinцъ sensaцiъnele dormъ în inima omъlъĭ; — dormъ, însъ viseazъ visele чele maĭ legъnъtoare, maĭ deliчioase, шi maĭ volъptъoase, шi aчelle vise sъnt dorinцele saъ aspirъrile lъĭ.

Paъl stъdia; — saъ ka sъ zik maĭ bine el se lъssa sъ'l rъpeaskъ dъlчeaцa akчentelor poesieĭ, шi legъnat de kadenцa eĭ, adolesчinцa lъĭ respira ъn

nrofsm de amor snre kare sbsra ssflelsl sъš fъrъ a o nslea însъ atinge; — ka nsisl de nasъre че ese din ksib ші'шї înчearkъ în aer slabele'ї arinї, ne шtiind în kotro sъ se avînte 'n snaцiš; — аша înчerka el nslerea sensaцisnelorš, o simцea lare шi arzъndъ, fъrъ a simцi în че narte trebsia sъ'шї întoarkъ nrivirele ka sъ gъseaskъ realitatea idealslsї sъš.

În toatъ viaцa lsї strъlsчirile literelor 'l-aš atras maї mslt de kît orї kare alt stsdiš шtiinцifik шi serios.

Boem de imaginaцisne шi de ksgetъrї, ksm a fost maї tîrziš Boem de eksistinцъ, el se ada ks totsl la tot че resnira fantasie, kanriчiš, azard — la toate miшkъrile lsї чelle d'întîiš; — шi ns înnъbsшa nimik nînъ atsnчї nrin reflekцisnea kare înghiaцъ inima шi naralizъ nslerile.

În o zi în sn aslor franчez (ns maї шtie în kare; — e аша mslt timn de atsnчї), Пasl gъssi o alegorie, o fabslъ în nrozъ; — dar kare îl imnresionъ atît de mslt in kît el o lsъ nentrs sn adevъr; — în aчea alegorie el vedea nroblemsl ksgetъrilor noetslsї, шi nrevedea realitatea vieцeї.

În tinerele lsї ilssisnї el se kredea destsl de tare ka sъ skrie; — шi noate avea ksvъnt; — stilsl konilslsї e maї nsr, limbagisl sъš e maї korekt; — kъчї la natrs-snre-zeze anї omsl înssшї e maї nsr шi maї korekt; — kъчї atsnчї el skrie ks inima, iar ns ks reflekцisnea.

Aчea alegorie îl imnresionъ atît de mslt în kît se anskъ sъ o tradskъ.

Faчemš nsbliksl jsdekъtor de nrima lskrare literarъ a konilslsї noel; — înkъ de atsnчї insnira-

цiȣпca lȣĭ melankolikъ шi visъtoare se ada la tot че era melankolik шi ģîndilor.

Alegoria tradȣsъ de Пaȣl, e skrierea ȣпȣĭ aȣtor mare шi de aчeia o dъmȣ̆ aчi fъrъ sfiire lektorilor.

* * *

„Ȣп flȣtȣre adȣnase пe aripele sale de oпal, чea maĭ dȣлчe armonie de feцe; — alb, roшȣ, шi albastrȣ.

Ka o razъ lȣчindъ de soare el sbȣra din flo-riчikъ 'п floriчikъ, шi el însȣшĭ semъпъпd kȣ o floare miшkъпdъ, se arъdika, se aпleka, se jȣka în verdea kîmпie.

Ȣп koпil kare înчerka intîiĭ seĭ пaшĭ пe iarba, smъltatъ, îl vъzȣ, шi simцi o пesпȣsъ doriпцъ, de a пrinde insekta kȣ feцe vioae.

Dar flȣtȣrele era obiчпȣit kȣ asemenea doriпцĭ; — el vъzȣse sȣmъ de lȣme obosindȣse alergъпd dȣпъ dъпsȣl; — шi kînd koпilȣl îшĭ oпrea fȣga шi 'пtindea mъпa ka sъ'l aпȣчe, flȣtȣrele se arъdika шi îшĭ lȣa iar sborȣl sъȣ̆ inegal шi ameцitor.

Dar koпilȣl пȣ se lъsa, koпilȣl alerga mereȣ̆ dȣпe dъпsȣl.

La fie-kare înчerkare пeisbȣtitъ, în lok de a se stinge, doriпцa stъпînireĭ krestea în inima koпi-lȣlȣĭ, шi kȣ kъtъrĭ maĭ înflъkъrate, kȣ ȣп пas maĭ reпede, el alerga dȣпъ giпgaшȣl flȣtȣrel.

* * *

„Koпilȣl alerga mereȣ̆ fъrъ a пrivi în ȣrma sa; aшa în kît alergînd el ajȣпsese deпarte, deпarte de mȣma lȣĭ.

Din valea înfloritъ, flȣtȣrele trekȣ 'п o kîmпie ȣtearпъ шi akoпeritъ de sпiпĭ.

Koпilȣl îl ȣrmъ în kîmпie.

Kȣ toate kъ distanцa era deпъrtatъ, шi alergarea reпede, koпilȣl nȣ'шĭ simцea obosirea шi ȣrma flȣtȣrele kare se aшeza din zeчe пaшĭ la zeчe пaшĭ kъnd пe o floare sъlbatekъ, kъnd пe ȣn mъnȣkiȣ de sпinĭ, шi îшĭ lȣa iar sborȣl tokmaĭ kъnd koпilȣl kredea sъ'l пrinzъ.

Шi kȣ aчea пesпȣsъ dorinцъ a jȣneцeĭ, kъчĭ alergъnd koпilȣl se skimbase шi devenise adolesчent, el ȣrma nekontenit strъlȣчita insektъ.

Din timп în timп flȣtȣrele se oпrea, îшĭ skъlda volȣntȣos aripele între foile ȣneĭ florĭ.

Dar kъnd tъnъrȣl se aпropia, resпirъnd sпerarea de a пȣne mъna пe dînsȣl, flȣtȣrele sъ'nъlцa lъssa sъ'l ia vъntȣl, kare 'l dȣчea ȣшor ka ȣn пrofȣm.

Шi aшa treчeaȣ în aчea fȣgire nesokotitъ minȣtele kȣ minȣte, orele kȣ ore, zilele kȣ zile, aniĭ kȣ anĭ, шi flȣtȣrele шi omȣl; — kъчĭ alergъnd mereȣ adolesчentȣl devenise om, ajȣnserъ пe vîrfȣl ȣnȣĭ mȣnte kare nȣ era altȣl de kît пȣnktȣl чel maĭ rъпos al vieцeĭ.

Akolo omȣl se oпri; — nȣ шtia dakъ nȣ era maĭ bine пentrȣ dъnsȣl sъ se'ntoarkъ în aпoĭ; — atît reпeziчiȣnea mȣntelȣĭ era пrimejdioasъ de koborъt.

Dar în koborîш de пartea чea-l-altъ, eraȣ frȣmoase kîmпiĭ verzĭ шi înflorite, пarkȣrĭ ȣmbroшĭ, arborĭ înkъrkaцĭ de frȣkte dȣlчĭ шi rekoritoare.

În josȣl mȣntelȣĭ lokȣl ȣnde se пȣtea oпri la ȣmbrъ ka sъ se odineaskъ, se'nkidea kȣ ȣn zid de jȣr în пrejȣr de asȣпra kъrȣĭ eraȣ stikle sпarte askȣцite, шi mъrъчinĭ цeпoшĭ.

Flȣtȣrelȣl veni sъ sboare maĭ strъlȣчitor de

kît niчĭ o datъ, шi lȣoъ sborȣl sпre пark kobo-rъnd rîпa.

Lȣkrȣ straniȣ, kȣ toate kъ o aшa 'ndelȣngъ a-lergare trebȣia sъ fi obosit пe om a kъrȣĭ пerĭ în-чепȣserъ a kъrȣnti шi kare dedȣse'n bъtrîneцъ, el se arȣnkъ reпede dȣпъ flȣtȣre.

Flȣtȣrele se цinea mereȣ la zeче пaшĭ în kale, dar fiind kъ florile se veшtejiserъ, — insekta se a-шeza пe skaeцĭ, saȣ пe ramȣrĭ ȣskate de koпaч.

Bъtrînȣl obosit îl ȣrma mereȣ.

În sfîrшit flȣtȣrele sbȣrъ de asȣпra zidȣlȣĭ; — bъtrînȣl, kъчĭ omȣl devenise bъtrîn, îшĭ adȣпъ пȣterele шi fъkȣ o sъritȣrъ însпъĭmîntъtoare пe de asȣпra zidȣlȣĭ, dar kъzȣ în mъrъчinĭ, ȣn gimпe îl înцeпъ la inimъ шi o fъkȣ sъ sîngere.

Abia se aridikъ, fъkȣ înkъ kъцĭ-va пaшĭ dȣпъ flȣtȣrele чe пъrea a se toпi în atmosfera пorȣoasъ, sъ'mпiedikъ de o пiatrъ шi kъzȣ.

De treĭ orĭ înчerkъ a se aridika, de treĭ orĭ kъzȣ iar. — Ne maĭ пȣtъnd sъ alerge dȣпъ dorinцa sa, el îĭ întinse braцele.

Atȣnчĭ flȣtȣrelȣl пъrȣ kъ'ĭ era milъ de obositȣl alergъtor, el veni sъ sboare пe de asȣпra kaпȣlȣĭ пleшȣvit al bъtrînȣlȣĭ.

Lȣĭ îĭ пъrȣ kъ ariпele insekteĭ nȣ maĭ strъlȣчeaȣ kȣ atîta vioiчiȣne·

Пoate kъ nȣ ereaȣ ariпile kare nȣ maĭ strъlȣчeaȣ; — пoate kъ eraȣ vederele bъtrînȣlȣĭ kare se stingeaȣ.

Чerkȣrile deskrise de flȣtȣrel înчetarъ din чe în чe mikшorîndȣse; — шi în sfîrшit se aшezъ пe frȣntea пalidъ a mȣrindȣlȣĭ.

Kъчĭ bъtrînȣl trekȣse la aчea пarte a vieцeĭ

ꙋnde omꙋl seamънъ kandeleĭ în kare se sfъrшaшte ꙋnt-de-lemnꙋl шi se stinge.

În o ꙋltimъ silire mꙋrindꙋl arъdikъ braцele шi mîna'ĭ tremꙋrъndъ, atinse în sfîrшit arinele flꙋtꙋrelꙋĭ obiekt de atъtea dorinцĭ шi de atъtea obosirĭ; — dar; — O desilꙋsiꙋne! — el vъzꙋ atꙋnчĭ kъ era nꙋ ꙋn flꙋtꙋre чi o razъ de soare dꙋпъ kare alergase toatъ viaцa lꙋĭ.

Шi braцele sale kъzꙋrъ îngicцate, шi чel din ꙋrmъ'ĭ sꙋspin fъkꙋ se tresarъ atmosfera пe aчea kîmпie a пoпцeĭ.

* * *

„Шi kꙋ toate aчeste; — ꙋrmeazъ, o пoate! ꙋrmeazъ'цĭ dorinцa idealꙋlꙋĭ tъꙋ, п'între dꙋrerile пesfъrшite; — ꙋrmeazъ пekontenit aчea fantasmъ strъlꙋчitъ 'п miĭ de feцe, kiar kъnd ar fi sъ'цĭ daĭ чel din ꙋrmъ sꙋspin, în minꙋtꙋl în kare mъna ta o va atinge."

V.

Reminiscenţă.

Bȣkȣreшtȣl nȣ era atȣnчĭ чeia чe este astъzĭ; — jȣnimea nriimea o învъцъtȣrъ kȣ totȣl mъrginitъ шi nenerfektъ în kolegiȣl sъntȣlȣĭ Sava, ȣnde kъцĭ va nrofesorĭ bȣnĭ îшĭ nerdeaȣ timnȣl din linsa mizloaчelor a libertъцeĭ шi a elementelor de instrȣkцiȣne. — Fenomenȣl чel maĭ rar al mȣseȣlȣĭ era ȣn ȣrs, ne kare îl цinea în o kъmъrȣцъ чe servea de închisoare stȣdenцilorȣ; — animalȣl se domestiчise kȣ konii, шi eĭ îl învъцase a faчe o sȣmъ de minȣnĭ; direktorȣl înчerka sъ fakъ edȣkaцiȣnea koniilor închizъndȣ'ĭ; — шi konii fъчeaȣ edȣkaцiȣnea ȣrsȣlȣĭ.

În aчel kolegiȣ eraȣ aчea nleiadъ de jȣnĭ ȣniĭ în klasse maĭ înnaintate, alцiĭ în klasse maĭ înnanoiate, шi kariĭ astъzĭ reveniцĭ din streinъtate ȣnde îшĭ aȣ sъvîrшit stȣdiile, fъrъ ȣrшĭ, okȣnȣ lokȣrĭ strъlȣчite în soчietate, în nostȣrile nȣbliчe, saȣ ne bъnчile adȣnъreĭ.

Boereskȣ ilȣstrȣl doktor de drent, erȣditȣl Redaktor al Naцionalȣlȣĭ, onorabilȣl шi natriotikȣl denȣtat din nartea stъngъ; — Berindei aчel neobosit atlet al stȣdiȣlȣĭ kare îшĭ netreчe чea maĭ frȣmoasъ

парte a jѕнeцeĭ lѕĭ în streinъtate ka sъ revie în цara lѕĭ ѕн arkitekt челебрѕ kare sъ fakъ a strъlѕчi în Romъnia arta lѕĭ Mansard; — jѕнele Momѕleanѕ пe kare o moarte temпѕrie 'l-a kosit d'între noĭ în streinъtate, ши kare kѕ ѕltimѕl sѕsпin че a eksalat în ѕн kъnt rъпitor trimis цъreĭ lѕĭ, a lъsat o sѕvenire neштearsъ de talent ши de пoesie; — Sixleanѕ sпiritѕosѕl satirik a kъrѕĭ soartъ în fѕ цarъ, ачеĭa'шĭ a lѕĭ Momѕleanѕ; — Kostake Grъdiштeanѕ пrefektѕl regretat de districtѕl Fokшaпĭ ши alцĭ mѕlцĭ пe kariĭ sпaцiѕl ши timпѕl nѕ пe iartъ a'ĭ însemna ачi.

Jѕnimea nѕ era atѕnчĭ atît de înnaintatъ; — dar eraѕ înkъ koпiĭ; — eĭ se jѕkaѕ în orele de rekreare, fъrъ a se пreokѕпa de viitor, ши maĭ kѕ seamъ fъrъ a voi sъ ia aere de oamenĭ formaцĭ; — fъrъ a se amesteka în пolitikъ, fъrъ a sпѕne verzĭ ши ѕskate, ши fъrъ a faче ekstra vaganцe.

Koпilъrie stѕdioasъ a kъreĭ instinkte, îĭ sпѕnea kъ viitorѕ'ĭ пъstra o misiѕne înaltъ ши frѕmoasъ de regenerare ши de reînflorire, ши kare lѕa voioasъ пartea sa de veseliĭ ши de jokѕrĭ, asteпtъnd timпѕl de reflessiѕnĭ serioase ши de regenerare a цъreĭ.

Ши че nѕ se пetreчea în ачel kolegiѕ ekxo nekontenit de rîsѕrĭ, de sgomot, ши de пetreчerĭ? — Genilie пrofesorѕl de geografie, Jobin, ши D. Grъjdeanѕ eraѕ martiriĭ ачelorѕ miчĭ diavolĭ kariĭ nѕ'nчetaѕ de a le faче toate sѕпъrъrile, maliцiele, ши esпiegleriele че se пѕteaѕ inventa de imaginaцiѕnea lorѕ atît de fertilъ în asemenea farse la vîrsta ачeea.

Neferiчitѕl Genilie nѕ intra o datъ în klasъ fъrъ a fi пriimit kѕ voioasele strigъte de *Bѕrtѕ verde* kare 'ĭ îmпѕiaѕ din toate пъrцile ѕrekele, nѕ se aшeza o datъ пe katedrъ fъrъ a'ĭ пloѕoa în faцъ

o droae de bobъrnaчe de xъrtie, ші adese orĭ fъrъ a kъdea пentrȣ kъ ȣn maliцios skolar iĭ rȣпsese пiчorȣl fotoliȣlȣĭ.

Jobin era de mȣlte orĭ пriimit kȣ salve de destȣпъtȣrĭ ші fokȣrĭ de artifiчiĭ, koпiĭ пȣпeaȣ în sobъ ȣn пȣmп de kaпse ші de пraf de пȣшkъ ші пresъraȣ пraf de пȣшkъ п'în toatъ klasa, kъnd intra el în пъȣntrȣ, drъkȣleцiĭ miчĭ trъnteaȣ kibritȣrĭ aпrinse, ші se fъчea o isbȣknire ȣn fok ші ȣn fȣm kare fъчea пe neferiчitȣl пrofesor de sъlta se sпeria striga пînъ чe fȣmȣl îl înпъbȣшa, atȣnчĭ alerga la fereastrъ o deskidea, sъrea ka o kъпrioarъ sпъĭmъntatъ, ші se refȣgia în kabinetȣl direktorȣlȣĭ.

D-пȣ Grъjdeanȣ avea alte tribȣlaцiȣпĭ; — skolariĭ iĭ skriaȣ пe tablъ.

analisъ

Grȣjdeanȣ „an a fost la grajd (mъnka пae).

„*Observare.* — Ші estimп пrofesor.“

Saȣ fȣgeaȣ toцĭ din klasъ ші rъmînea singȣr.

În o zi se strekȣraserъ toцĭ skolariĭ, iĭ rъmъsese ȣn aȣditor de vre o zeчe tinerĭ, aчeia voiaȣ sъ iasъ ші eĭ, — пȣпe пe ȣnȣl la arest lîngъ ȣшe; — tristъ idee, ші ka sъ'l пъzeaskъ ȣn odъiaш; — skolarȣl aшteaпtъ ȣn minȣt kъnd ші пrofesor ші odъiaш ereaȣ пreokȣпaцĭ o reteazъ de fȣgъ dar îl пrinde odъiaшȣl de mantelъ el îшĭ leaпъdъ mantela ші fȣge, maĭ la vale ȣn rъndaш îl aпȣkъ de пȣlпana skȣrteĭчeĭ el lasъ skȣrteĭka în mъînile rъndaшȣlȣĭ fȣge ші se oпreшte în ȣliцъ; — aчesta era semnalȣl revolteĭ; — пeste kъte-va momente îl însoцeskȣ Verneskȣ, Momȣleanȣ, Vasile Xiotȣ ші alцĭ mȣlцĭ kamarazĭ aĭ sъĭ; — koпii arborъ o basma kȣ feцe în ȣn baston al lȣĭ Dimчea Шedatorȣl, ka semnal

al Revoltei, шi se пlimbъ пe ȣliцъ strigъnd viktorie, шi rъzъnd.

Kъnd konilȣl devine om шi îшi adȣче aminte ачele sȣveniri ale anilorȣ чei mai bogaцi de feriчiri; sъ mirъ de пȣцina reflessiȣne kare kъrmȣia atȣnчi faptele sale, dar ele leagъnъ dȣlче inima lȣi, шi îi sȣrъdȣ kȣ пlъчere.

Sъ revenimȣ la Bȣkȣreшti.

În lokȣl grъdinei botezatъ kȣ пȣmele de Stirbeiȣ, Balta-liman шi alt, se'пtindea ȣn lak infekt шi gȣnoios kere se пȣmea balta Чiшmegiȣlȣi; — o armie de broaшte orъkъia toatъ ziоa шi toatъ noaptea, шi trimetea armonia'i пeпlъkȣtъ la o distanцъ întinsъ împrejȣrȣ'i.

Шoseaoa de пi era atȣnчi înkъ lokȣl întîlnirilor amoroase, a amorȣrilor efemere, пȣ era însъ de kît o alee de tei lȣngъ шi dreaptъ fъrъ a avea niчi Villa graцioasъ a Doamnei Ȣkskȣl, niчi koteцȣl D-lȣi Argintoianȣ niчi grъdinele пrofȣmate kare akȣm askȣndȣ шi mai mȣlt în tȣferiшȣl пъdȣriчilorȣ lorȣ, misterioasele amorȣri adȣltere.

În lokȣl teatrȣlȣi kȣ al kъrȣi пreц se mai пȣteaȣ faче înkъ alte doȣъ, шi din al kъrȣi fondȣri s'a kreat kъte-va averi пersonale konsekȣinte шi s'a zidit kîte-va kasse пartikolarii; — se'пtindea ȣn lok gol шi vast în kare kreшteaȣ bъlъriile; — шi teatrȣl era o dъrъmъtȣrъ de skъndȣri arъdikatъ пe ȣn lok ȣnde fȣsese grajd în fȣndȣl kȣrцei kaselorȣ D-lȣi Slъtineanȣ.

În ачel lok modest însъ, strъlȣчeaȣ talentele de пrimȣl ordin; — în oпerъ alle Xenrietei Karl, alle tenorilorȣ Riчiardi шi Montrezor; — пe sчena Romъnъ ачele ale lȣi Aпeste Kroпibaче, Kostake Mixaileanȣ,

Dȣdȣka, Kostake Karageali; — se jȣka Lȣkrezia, ka la onera italianъ în Londra; — ші Amfitrion ka la komedia Franчesъ în Паris.

Nȣ era niчĭ seratele grъdineĭ lȣĭ Шlater, niчĭ kafenele kantande de la Varemberg, dar era grъdina kȣ kaiĭ, grъdina Brъsleĭ ш'altele ȣnde se gъsea ȣmbrъ, rъkoare, ші o natȣrъ verde ші'nfloritъ; — eraȣ înkъ lъȣtarĭ aчeĭ artiштĭ originalĭ aĭ цъreĭ noastre, ші akчentele lorȣ rъnitoare akomnaniaȣ kȣ armoniĭ dȣlчĭ, deliчiele amorȣrilorȣ jȣne ші romantiчe.

Atȣnчĭ Bȣkȣreштȣl era o baltъ, akȣm e ȣn noroiȣ; — diferinца nȣ e mare; — dakъ nȣ, — kъ s'a keltȣit bilioane fъrъ ka rezȣltatele înbȣnъtъцirilorȣ adȣse sъ fie vъzȣte ші simцite.

Sъ vedemȣ akȣm nartea intelektȣalъ.

Пartea intelektȣalъ era maĭ nȣцin snъĭmîntatъ, ші maĭ nȣцin dȣsъ la ekstreme; — nȣ aveam nȣbliчiştĭ romiĭ, niчĭ satiriчĭ triviali, dar aveam aȣtorĭ filosofĭ, glȣmeцĭ, serioшĭ, înalцĭ ka DD. Kostake Bъlъчeskȣ, Ioan Voĭneskȣ, Nikȣ Bъlчeskȣ, Trib. Laȣrian; — noeцĭ ka D-nȣ Ioan Vъkъreskȣ, fabȣlistĭ ka D-nȣ Aleksandreskȣ. — Шi eĭ aȣ rъmas ші vor treчe la nosteritate kȣ titȣlȣl meritat de aȣtorĭ klasiчĭ.

VI.

Primul amor,

Dѕпъ moartea tatъlѕї sъѕ, Паѕl intra în aчea пarte a vieцeї omѕlѕї, kare se kiamъ adolesчinцa; — пentrѕ kъ reflekѕiѕnea îнчeпe a strъlѕчi în inima lѕї, ka чele d'întiiѕ raze ale zileї dѕпъ roѕa diminețeї.

Aчea eпokъ a vieцeї, este eпoka плъчerilorѕ, a simцirilorѕ пѕre шi înkъntъtoare kare strъlѕчeskѕ în inima omѕlѕї; — a stѕdiѕlѕї.

A stѕdiѕlѕї faчil, inteligent, kare se înkrѕstъ în memorie fъrъ trѕdъ шi fъrъ obosire. — În ѕn kѕvînt eпoka чea maї frѕmoasъ a eksistinцeї.

Inima lѕї Паѕl era плinъ de пoezie, плinъ de amor; — плinъ de sensaцiѕnї vagї шi пekѕnoskѕte la kare sѕfletѕl sъѕ asпira kѕ aчea sete a vъrsteї de aѕr, în kare totѕl în lѕme пosedъ ѕn пrism, o ilѕsiѕne чe strъlѕчeшte шi îmbatъ kѕgetъrile шi sпiritѕl nostrѕ.

Паѕl ajѕnse ast-fel la чinчї-sпre-zeчe anї. — чinчї-sпre-zeчe anї! — чe farmek пesпѕs eksistъ în aчest singѕr kѕvъnt, — чinчї-sпre-zeчe anї!

El avea ѕn amik.

În o zi era la aчel amik; — шedeaѕ amîdoї пe

o kananea, — înчenърг o konversaцiыne semi-serioasъ шi nъfыind fie-kare în ын чыbык, шi ын nыor de fыm se 'nъlцa în faцa lor.

Ышa se deskise; — o јынъ fatъ intrъ.

Nы era o fatъ, — era o floare, — o rozъ, — saы maĭ bine ын krin, — saы maĭ bine o nalidъ anemonъ anlekatъ ne tija'ĭ sынцire шi mlъdioasъ, — ын ъnger radios шi sыrъzъnd.

Паыl se skыlъ, se 'nklinъ în o salыtare, шi okiĭ sъĭ rъmaserъ aцintaцĭ ne aчea frымыseцъ nerfektъ kare se ivea înaintea sa ka o visiыne divinъ чe desvъlыia la nrivirile'ĭ înkъntate realitatea idealылыĭ sъы.

Ea se roшi, — krinыl deveni rozы.

Tenera konilъ, era 'naltъ sveltъ, avea o talie sыbцire шi elegantъ, — nъrыl kastaniы blond, — okiĭ marĭ brыnĭ, — gыra mikъ, — bыzele fine шi rымene, — figыra nalidъ шi ovalъ, — o mъnъ finъ шi lыngъ, — ын nічor de konil, — ын sыrъs divin, — dinцĭ de mъrgъritar, — шi'n tot kornыl eĭ o sыnleцъ graцioasъ kare faчe natыrele ынor femeĭ sъ semine ынuĭ volkan înъbышit, — saы ынеĭ mare kristalinъ a kъreĭ valыrĭ sыnt gata sъ se aridiчe sgomotoase.

Ea se onri roшind, — kъtъrele'ĭ skinteinde în volыntate se anlekarъ în jos, — шi resnыnse salыtъreĭ lыĭ Паыl, nrin o sыveranъ шi graцioasъ reverinцъ.

Amikыl lыĭ Паыl se skыlъ шi'l nrezintъ sыroreĭ sale ka ne ын frate al sъы, ka ne чel maĭ sinчer шi devыat kamarad.

Ea fъkы înkъ o reverinцъ шi 'ĭ întinse mъna.

Паыl lыъ mъna eĭ, — din ын instinkt al inimeĭ bыzele lыĭ se linirъ ne aчea mъnъ deliчioasъ, —

anoĭ îшĭ arъdikъ frsntea, kъtъrile lor se'ntîlnirъ шi se ksfsndarъ sn moment.

Ea se aшezъ lingъ fratele sъs, konversarea kontinsi.

Паslina; — aшa se nsmea jsna konilъ; — Паs-lina lsъ o narte aktivъ, vioae, maliчioasъ, sniritsoasъ la aчea konversare, voчea eĭ avea sn timbrs sonor, dsлчe, armonios kare strъbъtea în fsndsl inimeĭ, шi kъnta o melodie rъnitoare ssfletslsĭ.

Anoĭ Пasl vorbea; — atsnчĭ ea îl askslta ks aчea ksriositate naivъ a femeeĭ, — ks aчea atenцisne maliчioasъ a sniritslsĭ, ks aчea amabilъ afekцisne a amiчiчĭ.

O intimitate renede шi sinчerъ se stabili între dъnшiĭ, — neste kîte-va momente eĭ eraš imnresnъ ka шi kînd s'ar fi ksnosksтъrъ de kînd eraš nъsksцĭ amъndoĭ,

Treksrъ ast-fel seksnde, minste, ore întregĭ fъrъ ka niчĭ snsl din eĭ sъ gîndeaskъ a faчe sъ'nчeteze aчea adsnare a treĭ inimĭ kare sъ'nцelegeaš atît de bine.

Servitorsl veni sъ vesteaskъ ne Пasl kъ'l aшtenta la massъ; — el se skslъ strînse mîna amikslsĭ sъš шi a nsoeĭ sale amikъ, шi nlekъ.

* * *

În ziоa aчeia el ns mъnkъ nimik, — inima lsĭ era nlinъ' de o asnirare vagъ, de o dorinцъ neksnosksтъ nînъ atsnчĭ; — de o imnresisne dsлчe, dar nlinъ de grije, — de ferichire шi tot de o datъ de sn neastimnъr nesnss, de simцiminte ne kare ns le înчerkase niчĭ o datъ nînъ în aчel moment; — gъndirea lsĭ era agitatъ de ksgetъrĭ melankoliчĭ шi rъnitoare kare ferbeaš în imaginaцisnea sa, — шi tot

În sȣfletȣl sъȣ̆ пъrea kъ'ĭ kъnta kȣ akчente sȣave:
— „Iȣbeшte.“

Iȣbeшte! — kъчĭ akȣm se desvoltъ florele чele maĭ frȣmoase în kalea ta, — kъчĭ akȣm asпiraцiȣnele tale sȣnt maĭ înnalte шi maĭ nobile, — kъчĭ akȣm, nȣmaĭ akȣm, kredinца ta e sinчerъ, netȣrbȣratъ, neîngheцatъ de reчea imпresiȣne a eksпerienцeĭ.

Dȣпъ пrînz el se aшezъ la fereastra Kamereĭ lȣĭ.

Kamera lȣĭ avea vederea în grъdina amikȣlȣĭ sъȣ̆.

(Vom nȣmi de aчi înainte пe amikȣl sъȣ̆, — Пetre).

Пaȣlina era aшezatъ sȣb ȣn arbore stȣfos, în пoala eĭ цinea ȣn mъnȣkiȣ̆ de florĭ, шi mъna'ĭ albъ le resfira adȣпъndȣ-le, aшezъndȣ-le шi komпlektînd ȣn bȣket.

El o пrivea în ekstasa admiraцiȣneĭ, — al aчeleĭ admiraцiȣnĭ vagъ чe vorbeшte inimeĭ fъrъ kȣvinte, dar пe kare sȣfletȣl o simte fъrъ a'ĭ пȣtea resista.

Koпila îl zъri шi'l salȣtъ kȣ ȣn sȣrîs de familiaritate naivъ, — el se roшi de a fi fost sȣrпrins în aчea ekstazъ, шi timid ka o пasъre selbatekъ fȣgi de la fereastrъ шi se arȣnkъ пe ȣn divan чe avea în kamera sa.

— „O kît e de frȣmoasъ, — îшĭ zise el; — a fi iȣbit de dъnsa e ȣn vis! — ȣn vis maĭ frȣmos de kît toate frȣmoasele mele visiȣnĭ пînъ astъzĭ, — dar imпosibil; — o kъt e de frȣmoasъ!

Aпoĭ în memoria lȣĭ revenirъ toate aчele eroine чitate de Istorie шi de romanцe, — în imaginaцiȣnea'ĭ bogatъ el o komпara kȣ aчele frȣmȣseцĭ strъlȣчite, — kȣ aчele femeĭ renȣmite kare a trekȣt la пosteritate, шi kȣ toate el îĭ da o asemъnare.

Dѫпъ кътe va momente de visare deшtent, el se skѫlъ, — se dѫsse înaintea oglinzeĭ lѫĭ шi se пrivi.

— „O nѫ mъ va iѫbi niчĭ o datъ! zise el askѫnzîndѫ'шĭ figѫra în mъînĭ, шi simцind doѫъ lakrimĭ ѫdъndѫ'ĭ degetele.

— „Kъt e ca de frѫmoasъ!

În adevъr ca era frѫmoasъ, frѫmoasъ ka чerѫl senin, frѫmoasъ ka ilѫsiѫnele jѫneцeĭ.

El nѫ eшi în aчea zi din kassъ; — înчerkъ sъ skrie dar nѫmele eĭ îĭ revenea în tot momentѫl пe bѫze шi se kobora în vъrfѫl kondeiѫlѫĭ sъѫ; — înчerkъ sъ чiteaskъ, dar îĭ пъrea kъ fie-kare frasъ, fie-kare ziчere îĭ шoptea „*Пaѫlina*!" — înчerkъ sъ adoarmъ, dar somnѫl fѫgea de genele lѫĭ шi aчea ъnkъntъtoare, imagine a eĭ kreшtea mъreaцъ шi deliчioasъ înaintea пrivirilorѫ lѫĭ.

* * *

A doѫa zi, чea d'întîiѫ gъndire a sa nѫ maĭ fѫ ka altъ datъ kolegiѫl, kъrцile sale favorite, saѫ stѫdiѫl; — gъndirea lѫĭ era aчeia чe nѫ'l пъrъsise ѫn moment din aчela în kare o vъzѫse; — gъndirea sa fѫsesse Пaѫlina.

El alergъ la amikѫl sъѫ, — ea eшi înainte.

— Чe nѫ aĭ mers la kolegiѫ astъzĭ? — îĭ zise ea: frate'mĭ-o e akolo.

Пaѫl se roшi, se înkѫrkъ, aпoĭ resпirînd înпъbѫшit îшĭ lѫъ tot kѫragiѫl sъѫ ka sъ minцъ.

— „Aшa? eѫ veneam sъ'l iaѫ.

— „De dimineaцъ te-aĭ gъndit; — îĭ rъsпѫnse ea rъzъnd, aпoĭ vorbi de alt-чeva.

Momentele trekѫrъ în aчea konversare kare

dвчea пe Uaвl ka вn vis пe nesimцite în вn dedal вnde se пerdea шi mintea шi inima lвĭ.

— „Voeшtĭ sъ'mĭ vezĭ florile? — iĭ zise ea: Пaвl пriimi.

Amîndвoĭ se koborîrъ în grъdinъ.

Akolo Пaвlina se пlekъ lвъ o rozъ desvoltatъ în aчea dimineaцъ, шi'ĭ-o пвse la keotoare.

El пrivi aчea rozъ шi o lakrimъ, roвъ dвlчe a inimeĭ пikъ пe foile eĭ.

Aпoĭ amîndвoĭ se aшezarъ sвb arborвl вnde el o vъzвse aшezatъ singвrъ, o diskвцiвne пoetikъ înчeпв între dînшiĭ asвпra florilorŭ.

— „Vezĭ dвmneata demoazelъ iĭ zise el.

— „Askвltъmъ; — iĭ resпвnse ea kв aчea naivitate sinчerъ a koпilъrieĭ; — voesk sъ mъ пвmeшtĭ Пaвlina шi sъ'mĭ ziчĭ tв, ka sъ am шi eŭ aчela'шĭ drent; — aчeasta e maĭ familiar mi maĭ intim, шi 'mĭ пlaчe maĭ mвlt.

— „Eĭ bine iĭ zise Пaвl: — nв пвmaĭ пriimesk kondiцiвnea dar îцĭ mвlцвmesk, — aчeasta adвчe шi intimitate шi afekцiвne între noĭ.

— „O aшa 'mĭ-a zis kъ voeшte frate'mĭ-o; — rъsпвnse ea; — шi ka sъ'цĭ daŭ eksemпlв, Пaвl вrmeazъ'цĭ teoria asвпra florilor.

— „Eĭ bine, — vezĭ tв Пaвlin'o, — aчele florĭ îцĭ пarŭ цie niшte simпle пlante kв пrofвm, шi kв diferite kвlorĭ, — le kвlegĭ ka пlante gingaшe, graцioase, kв kare 'цĭ пlaчe sъ te 'mпodobeшtĭ, — dar vine o zi, — vine o zi kînd пlantele aчele iaŭ вn sвflet, o miшkare, вn limbagiŭ, — o zi kъnd пrofвmвl lorŭ e o шoпtъ dвlчe пentrв inimъ, kъnd kolorвl lor sпвne sвfletвlвĭ lвkrвrĭ de aчele чe'l eksaltъ, — kînd sпeчia lor пronвnцъ вn пвme.

— „Krezĭ kъ florile vorbeskŏ? — întrebъ naiva konilъ: шi чe zikŏ ele?

— „O zikŏ lŏkrŏrĭ ne kare niчĭ lŏ niчĭ eŏ nŏ le-am aŏzit nînъ akŏm, — nŏ le-am simцit nînъ în momentŏl aчesta.

Шi Пaŏl lŏъnd o floare în mîna lŏĭ o întinse Пaŏlineĭ.

— „Prìveшte floarea aчeasta; — adъogъ el; — Franчeziĭ o nŏmeskŏ „*pensée*“ — nentrŏ чe? — de чe'ĭ-ar fi dat eĭ nŏmirea aчeasta dakъ ea nŏ ar snŏne nimik, dakъ în ea însъ'шĭ nŏ ar fi o semnifikare; — ea-o Пaŏlino nentrŏ roza kare 'mĭ-aĭ dat'o.

Пaŏlina kŏrioasъ ka o femee întinse mъna шi lŏъ floarea; — nrivirile eĭ se aцintirъ interogatoriĭ шi arzъnde asŏnrъ'ĭ; — dar îndat figŏra eĭ se roшi, okiĭ eĭ se koborirъ, mъna'ĭ kъzŏ шi floarea 'ĭ kъzŏ din mъnъ; — Пaŏl o nrivi, ea arъdikъ iar floarea.

— „*Pensée*“ mŏrmŏrъ ea.

Ш'anoĭ amîndŏoĭ tъkŏrъ; — la чinчĭ-snre-zeчe anĭ doŏъ inimĭ se 'nцelegŏ aшa de ŏшor; — la чinчĭ-snre zeчe anĭ sŏfletŏl e atъt de viŏ, în kъt askŏltъ iŏte, шi florile vorbeskŏ kŏ aшa dŏlчĭ esnresiŏnĭ.

Dar femeea a fost este шi va fi tot d'aŏna femee, — fiĭkъ a Eveĭ kare se adъ tentaцiŏneĭ ne nesimцite, шi fъrъ a nriчene nimenĭ kъ чedъ la o tentaцiŏne, — kŏ aчea desimŏlaцiŏne kare karakterizъ ne o femee, kiar kъnd aчea femee e o naivъ konilъ de naĭ-snre-zeчe anĭ, — Пaŏlina skimbъ vorba.

— „Чe aveцĭ astъzĭ la kolegiŏ? — întrebъ ea.

— „Maĭ stiŏ eŏ, — rъsnŏnse Пaŏl.

— „Am aŏzit kъ skriĭ шi kъ skriĭ frŏmos, zise ea, komnŏnerile tale servŏ de model чelorŏ-

l-alцĭ, шi am чitit повestea asȣпra пȣtȣrelȣĭ; — n'am înцeles nimik dar am плъns.

— „Nȣ aĭ înцeles nimik Пaȣlin'o; — пentrȣ kъ inima ta nȣ a'nчerkat пînъ akȣm niчĭ o dȣrere; — de-a'цĭ чerȣl tot d'aȣna aчea neштiinцъ naivъ, aчea nekȣnoштinцъ a sȣferireĭ.

— „Eĭ bine dar tȣ aĭ sȣferit?

— „Oribil! — ръsпȣnse Пaȣl; — inima mea e 'mпъrцitъ akȣm între viitor шi ȣn mormînt.

Frȣntea lȣĭ se înklinъ, шi ȣn sȣsпin dȣreros se eksalъ din пeptȣl sъȣ̆.

Пaȣlina îĭ lȣъ mъna; — o da, stiȣ̆, — latъ-t-o. — Eĭ bine, am aȣzit шi am чitit kъ ȣn om are kȣragiȣ̆, energie, tъrie de inimъ шi kъ'învinge orȣ̆-че dȣrere; — aшa kъ omȣl e tare?

Шi ea înцelesese kъ пentrȣ a kalma o assemenea dȣrere nȣ era destȣl sъ skimbe vorba, dar trebȣia o miшkare maĭ пȣternikъ de kъt aчeia a kȣvintelor.

Mъna eĭ trekȣ пe frȣntea întristatъ a orfanȣlȣĭ шi пoarea чe'ĭ dedȣse el îl gъdilъ ȣшor п'între пъr.

El tresъri.

— Eĭ bine aveaĭ kȣvînt, — ȣrmъ ea пorile vorbeskȣ̆, — пriveшte kaktȣsȣl aчela, kȣm e de mъndrȣ, el rъdikъ пoarea'ĭ mъreaцъ шi пare kъ ziче: — „sȣnt tъпъr, vъntȣl, viskolȣl, gerȣl пot treче de asȣпra kaпȣlȣĭ meȣ̆, nȣ mъ vorȣ̆ abate, eȣ̆ voiȣ̆ re'nпori la пrimъ-varъ kȣ kolorĭ tot aшa de viĭ, am înkъ sъ maĭ trъesk шi voiȣ̆ maĭ trъi; — timпȣl în zadar treче, el nȣ'mĭ пoate lȣa чe'mĭ a dat Пroviдinцa, пrofȣmȣl meȣ̆; am шi eȣ̆ misiȣnea шi destinȣl meȣ̆ între пorĭ, шi voiȣ̆ merge пînъ че voiȣ̆ împlini aчea misiȣne пînъ че voiȣ̆ sfъrшi aчel destin."

— „Zічї drent, — ръспȣnse Пaȣl omȣl are шi el misiȣnea, шi destinȣl съȣ пe пъмînt, шi trebȣe съ meargъ 'nainte пînъ че'шї va îmплini ачea misiȣne, пînъ че 'шї va sfъrшi ачel destin.

— „Maї привemte înkъ; — zise ea: — ачea garoafъ kȣm пare a ziче eȣ sȣnt veselia, — sȣrъz tot d'aȣna, шi vъntȣl kare katъ съ skȣtȣre foile mele mъ gъseшte a doȣa zi tot rȣmeпъ, tot voioasъ; — O akȣm înцeleg пovestea flȣtȣrelȣї.

— „Nȣ e aшa къ ea merita lakrimile че'ї aї dat, пentrȣ къ'n adevър ea deskrie viaцa.

— „Nȣ stiȣ de deskrie viaцa; — resпȣnse Пaȣlina: — nȣ am înчerkat înkъ nimik пe lȣme, dar ca e пresimцimîntȣl vieцeї; — aшa trebȣe se fie; — omȣl aleargъ dȣпъ o visiȣne dȣпъ ȣn ideal, шi kъnd îl atinge, visiȣnea se skimbъ; — îmї imaginȣ aшa, шi nȣ пoчiȣ se'nцeleg пentrȣ че; — în adevър voї aчestiї, пoeцї, artistї sȣnteцї straniї bizarї în ideele voastre, — пentrȣ че tȣ la чinчї-спre-zeчe anї kъnd abia пъшestї in viaцъ în jȣneцъ aї ales пoemȣl ȣnȣї bъtrîn kare ese din viaцъ? — пentrȣ че пe bъgaцї пoȣъ tinere koпile kъrorȣ totȣl trebȣe se пe sȣrъ-zъ ast-fel de ideї triste 'n minte, шi пe faчeцї se пe gъndim шi se пe 'ntrebъm, — oare aшa se fie?
— Eȣ ȣпa....

Aчi Пaȣlina se oпri, fratele съȣ sosi în aчel moment.

— „De че nȣ aї venit azї la kolegiȣ? — întrebъ el пe Пaȣl.

— „Am venit aчi съ te kaȣt resпȣnse Пaȣl; — шi gъsind пe sȣrora ta, am rъmasъrъ de vorbъ пînъ ȣkȣm.

— „Eĭ bine, 'mĭ-aĭ ȣrmat rȣgъчiȣnea ? — înlrebъ Пetre пe sȣrora lȣĭ.

— „O akȣm sȣntemȣ intimĭ, Пaȣl шi Пaȣlina. — Dar sъ пe ȣrmъmȣ teza; — ziчeam lȣĭ Пaȣl kъnd aĭ venit tȣ, шi te fak пe tine jȣdekъtor, — kъ e o straniъ idee a lȣĭ la чinчĭ-пre-zeчe anĭ sъ fi lȣat ka sъ tradȣkъ пoemȣl desчenцiȣneĭ.

— „În adevъr zise Пetre, dakъ nȣ aщ kȣnoaшte karakterȣl sombrȣ шi melankolik al lȣĭ, — aш ziчe kъ a voit sъ fakъ ȣn akt de originalitate, sъ îшĭ dea aere, — dar kъt de stranie sъ fie aчea idee, ea e kȣ totȣl în karakterȣl lȣĭ, шi mъ mir de чe nȣ faчe versȣrĭ fiind aшa de пoet.

— „Nȣ fak versȣrĭ amiчiĭ meĭ, — resпȣnse Пaȣl, пentrȣ kъ, kъt de пoet sъ fie ȣn om, nȣ e dat la tot aȣtorȣl de a пoseda eleganцa, fertilitatea, geniȣl rimelorȣ; — kînd voeste чineva sъ fakъ versȣrĭ, trebȣe sъ le fakъ saȣ ka Lamartin saȣ ka Ioan Vъkъreskȣ. (De ar fi zis aчesta kȣ чinчĭ anĭ maĭ înkoa, ar fi adъogat ka DD. Bolintineanȣ шi Alessandri), saȣ sъ nȣ le fakъ de lok; — nȣ voesk sъ fiȣ niчĭ ȣn tradȣktor imпerfekt, niчĭ ȣn пlagiator nekorekt niчĭ ȣn kъntъreц de ȣliцĭ. — ш'aпoĭ.

C'est en vain qu'au Parnasse un temeraire auteur
Cherche de l'art des vers ateindre la hauteur.

Пoesia, — nȣ пoesia, kъчĭ ea eksistъ în пrosъ, dar versifikarea, este o artъ, o disпosiцiȣne чe naшte kȣ omȣl, se leagъnъ kȣ dînsȣl, trъeшte kȣ el шi se desvoaltъ kъnd el învaцъ a skri; — toate înчerkъrele mele în aчeastъ пrivinцъ aȣ fost sterile, la mine amor rimeazъ kȣ bȣjor, frȣmos kȣ gros шi dȣios kȣ setos.

În o zi am încerkat sъ fak o poesie, la o varъ a mea de zioa eĭ, шi ĭ'i am fъkut ȣn talmeш balmeш de stil de kare D-nȣ Orъшanȣ ar fi fost jalȣz, — am încerkat sъ tradȣk o odъ a lȣĭ Lamartin шi am isbutit a face ȣn poem skiop kum nȣ am vъzȣt înkъ pînъ akum în literatȣra noastrъ. Versifikarea e o skъnteе de geniȣ trebȣe sъ lȣceaskъ de sine, kъnd omȣl kaŭtъ sъ o aprinzъ ea se 'nnъbȣшaшte în cenȣшe шi se stinge.

* * *

Paȣlina îl askȣlta vorbind, eĭ trekȣrъ aшa ore întregĭ în zioa aceea. Paȣl mъnkъ akolo.

Dȣpъ prъnz Petre шi Paȣl eшirъ iar în grъdinъ; Paȣlina îĭ însoцea.

* * *

De aci înnainte toate zilele se trekȣrъ ast-fel pentrȣ Paȣl; — îndatъ ce sъvîrшea kȣrsȣl sъȣ la kolegiȣ el alerga dȣpъ prъnz la Petre ȣnde шedea noaptea pînъ tъrziȣ în asemenea konversъrĭ dȣlcĭ, intime, шi deliciose kȣ Petre шi Paȣlina, aшezat între dъnшiĭ.

VII

Paul şi Paulina.

Era o searъ seninъ, — lѹna strъlѹчea radioasъ n'între arborĭ, zefirѹl sѹfla ѹшor, stelele sѹrъdeaѹ voioase пe bolta de azѹr.

Пaѹl шi Пaѹlina eraѹ în grъdinъ, Пetre плekase la цarъ kѹ tatъ-sъѹ.

— „Пriveшte Пaѹl чe frѹmoasъ natѹrъ, kît e aчest aer rъkoros al sereĭ de dѹlчe, шi kъte impresiѹnĭ deliчioase insпirъ sѹfletѹlѹĭ.

— „O da, ziчi drept Пaѹlin'o; — îmĭ пare kъ fie-kare stea are ѹn sѹrъs d'amor, — te aĭ gъndit oare Пaѹlino vre o datъ la aчele sensaцiѹnĭ rъпitoare ale sѹfletѹlѹĭ, kare se agitѹ volѹntѹoase în inima omѹlѹĭ шi îĭ ziчe kѹ o armonie sѹavъ шi nekѹnoskѹtъ înkъ, — „Iѹbeшte!“

Пaѹlina roшi, okiĭ eĭ se koborъrъ în jos, шi mъna'ĭ distratъ înчeпѹ a mъngъia o floare чe îшĭ ridika timidъ foile'ĭ graцioase la пiчoarele eĭ.

Пaѹl îĭ ĭѹъ mъna.

— „Eĭ bine, da, — Пaѹlino, — din zioa kъnd te'am vъzѹt, aчele sensaцiѹnĭ vorbeskѹ inimeĭ mele kѹ toatъ poesia lorѹ; — ele îmĭ zikѹ „Iѹbeшte;“ — шi eѹ iѹbesk.